

2/2017

Kaikki ei muutu

Aila Heinonen ja muut diakonissat ovat
kulkeneet siellä, missä hätä on suurin.

VIESTI

4 Milloin piispa
Irja Askola
kiroilee?

9 Kaarina
Hazard ja
naisen paikka

27 Suomi,
Euroopan
kuppaisin maa

3 Pääkirjoitus:
Riku Siivonen

4 Irja Askola, käytätkö
S-etukorttia?

9 Kolumni: Kaarina Hazard ja
nainen lisäosana

12 Aila Heinosen vuosikurssi
sai viimeiset kepsipuvut

15 Maahanmuuttajat muuttivat
Diakoniaopiston arjen

18 Prostituoitujen hoito
oli rankkaa työtä

20 Sisaret hoitivat sodissa
kaikkia osapuolia

34 Noora Haaja sai tukea – ja
antaa sitä nyt eteenpäin

38 Aikojensa vahvat – Saara
Uromo ja Jingke Gao

43 Kolumni: Karin Strandberg ja
unelmien tärkeys

Irja Askola, loiko Jumala
taivaan ja maan?
”Kyllä. Kukas muu sen olisi
luonut?”

VIESTI

Viesti Helsingin
Diakonissalaitoksesta
123. vuosikerta
Ilmestyy neljästi vuodessa
www.viestilehti.fi

Päätoimittaja
Riku Siivonen
riku.siivonen@hdl.fi

Kannen kuva
Laura Oja

Ulkoasu
AD Iiro Törmä
Ulkoasukonsepti Mackus Frey

Julkaisija
Helsingin Diakonissalaitos
p. 09 77 501
Alppikatu 2, 00530 Helsinki

Tämän numeron tekijät
Tuomo Antikainen, Jussi
Förbom, Kaarina Hazard,
Vesa Laitinen, Piia Leino,
Anna-Sofia Nieminen, Laura
Oja, Sakari Piippo, Aleksä
Poutanen, Perttu Saksa, Elina
Warsta.

Painopaikka
Grano, Kuopio
ISSN-L 1235-1024
ISSN 1235-1024 (Painettu)
ISSN 2323-5845 (Verkköjulk.)

Tilaukset ja
osoitteenmuutokset
riku.siivonen@hdl.fi

Naisten voimin, naisten puolesta

ARTTU MUUKKONEN

"Diakonissalaitos tarjosi naisille mahdollisuuden toimia oman kutsumuksensa mukaisesti."

KUN KALTAISENI NELIKYMPPIINEN, liberaali kaupunkilainen katsoo Diakonissalaitoksen historiaa, niin laitos näyttäytyy aluksi konservatiivisuuden pesänä – naiset pienipalkkaisessa hoivatyössä ”isän” eli laitoksen miesjohtajan valvovan katseen alla. Mutta kun alkaa perehtyä asiaan ja historian isoon kulkuun, niin katse muuttuu: alkaa ymmärtää, kuinka uusi ja suuri mahdollisuus laitoksen perustamisen myötä syntyi naisille, etenkin työläistauksille.

Kuten Helsingin Diakonissalaitoksen juuri julkaistun historiateoksen kirjoittaja **Jyrki Paaskoski** muistuttaa, laitos ja sen sisarkoti tarjosivat naisille edes jonkinlaisen vaihtoehdon, jonka avulla irrottautua perinteisen sukuyhteisön kontrollin ulkopuolelle. Ylipäänsä koulutuksen saaminen oli naiselle poikkeuksellista. Ura diakonissana oli naiselle mahdollisuus aloittaa oman vakaumuksen ja sisäisen kutsumuksen mukainen toiminta.

Tämä heijasteli koko yhteiskunnan muutoksia, kun 1800-luvun lopussa alettiin etsiä naisen paikkaa teollistuvassa yhteiskunnassa.

SITÄ PAITSI PELKÄSTÄÄN SE OLI UUTTA, että apu keskittyi naisiin ja lapsiin. Heitä laitoksen ensimmäinen johtaja **Amanda Cajander** etsi täyteen ahdetuista vuokratasarmeista 1860-luvulla. Myös Diakonissalaitoksen sairaala oli alkuvuosinaan tarkoitettu vain naisille ja heidän lapsilleen. Siellä työskenteli myös Pohjoismaiden ensimmäinen lailistettu naislääkäri **Rosina Heikel** – miehiä hän ei tietysti saanut edes hoitaa.

Sisaryhteisö on muuttunut 150 vuodessa sosiaali- ja terveystalvveluja tarjoavaksi yhteiskunnalliseksi konserniksi, joka työllistää toistatuhatta ihmistä. Edelleen Diakonissalaitoksen johtoryhmän kymmenestä jäsenestä seitsemän on naisia. Hallituksen puheenjohtajana toimii hallitusammattilainen **Maija-Liisa Friman** ja valtuuskuntaa johtaa piispa **Irja Askola**.

Riku Siivonen
Päätoimittaja

> **Henkilö**

51 pientä kysymystä

Piispa joutuu työssään usein vastaamaan suuriin kysymyksiin. Niin myös Helsingin piispa ja Diakonissalaitoksen valtuuskunnan puheenjohtaja Irja Askola, joka jää loppuvuodesta eläkkeelle. Sen kunniaksi Viesti-lehti kysyi piispalta 51 pientä kysymystä. Pakkaako hän pakasteet pieneen pussiin? Mikä saa piispan nauramaan? Onko elämää Toijalan takana?

Onko lihansyönti enää ihmisten henkilökohtainen asia? ”Se on tietysti henkilökohtainen valinta. Mutta kyllä sillä on globaalia vaikutusta, minkä vallinnan tekee.”

Millaisessa kapakassa viihdyt? ”No eipä tällä aikataululla tässä työssä juuri kapakassa ehdi viihtyä, eikä se ole muutenkaan ollut minun juttuni. Mutta toki hyvissä ruokaravintoloissa käyn joskus sekä työni takia että muutenkin. Arvos-tan myös etnisiä ravintoloita.”

Tanssitko tanssiravintolassa? ”Enpä muista, kyllä koska olisin tanssiravinto-lassa edes ollut. Mutta joskus laivaristei-lyllä kirkkoherrojen kanssa muutama on hakenut tanssiin, ja mieluusti olen vals-sissa pyörähdellyt.”

Tiedätkö, mitä on Toijalan taka-na? ”Ainakin vireitä kuntia ja mukavia seurakuntia.”

Oletko ”pieni urhea nainen”, joka esiintyy Eeva Kilven kirjoittamassa suosikkirunossasi? ”Joskus siltäkin tuntuu.”

Oletko marraskuussa eläkkeelle jäädessäsi todennäköisemmin hel-pottunut vai ahdistunut? ”En tiedä. En ole ikinä ollut eläkkeellä, ja enpä ennakoisi omia tunteitani. Mutta sen voin ennakoita, että monen tyyppisiä ja monen tasoisia tunnevuoristoratoja niihin ensimmäisiin eläkekuukausiin varmaan liittyy.”

Käytätkö s-etukorttia? ”En.”

Pakkaatko pakasteet pieneen pus-siin? ”Aika harvoin: ensinnäkin yritän kunnioittaa ekoratkaisuja, ja jos tuosa lähikaupassa käyn, niin kyllähän ne pinaattipakasteet kangaskassissakin menevät.”

Toimitko tiedostamattasi tietyllä ta-valla, jotta ihmiset eivät paheksuisi käytöstäsi? ”Koen, että olen se sama Irja. Piispuuden sisällä asuu Irja, ja Irja on myös osa sitä piispuutta. Ajattelen näin, että jos toteuttaisi jotain roolia, niin ei piispuutta eikä ylipäätään kristittynä elämistä jaksaisi.”

Milloin olet viimeksi paheksunut toisten ihmisten käytöstä? ”Minun on vaikea kestää tätä vihapostin ja aggressii-visen retoriikan määrää. Vihaposti huolestuttaa minua nykyään tosi paljon. Sitä paheksun ja sitä oikeasti myös pelkään.”

Mikä on tekopyhyyden huippu? ”No en tällamoisia hierarkialaskelmia halua antaa, mutta... Niin, en halua antaa.”

Miten nukut? ”Olen hyvin iltauninen ja aamuvirkku. Mutta joskus työpainet tai vaikkapa vihapuheet valvottavat.”

Tulevatko ihmiset jakamaan piispan kanssa koskaan ilojaan surujen si-jaan? ”Kyllä. Ihan ratikassa ja metroase-milla tuntemattomat ihmiset.”

Millainen olet kun suutut? ”Useim-mat ihmiset lähelläni eivät itse asiassa edes huomaa sitä. Lauseeni lyhentyvät ja lauseitteni rytmi hidastuu.”

Pelkäätkö kuolemaa? ”En kuolemaa, mutta tietysti se, jos kuolemaa edeltäviin vaiheisiin liittyy paljon kipua tai tuskaa, niin se pelottaa. Olen ollut kahden kuolevan ihmisen luona, äitini ja eräänlaisen sijaisäitini. Molemmat kuoleman hetket olivat niin kauniita, että jos en olisi sitä ennen uskonut Jumalaan ja tuonpuolei-suuteen, niin niissä molemmissa hetkissä olisin kääntynyt kristityksi.”

Onko taivas konkreettinen paikka? ”Onneksi piispan ei tarvitse tietää sitä. Sen puolen jätän Jumalalle.”

Väsytkö siihen, että ihmiset näkevät sinut aina nimenomaan piispana? ”Siitä on myös paljon iloa. Koen olevani kirkon kävelevä postilaitikko. Kun tästä kotoa lähden vaikka hissiinkin, niin joku voi olla vastassa ja kysyä, että mites se kirkko sitä tai tätä. Mutta on pakko jos-kus myöntää, että huh-huijaa...”

Miten toimit, jos saamasi kirje- tai sähköpostipalaute on vihamielistä? ”Niin, se vähän riippuu, mikä on vihan ydin. Joskus on kyse selkeästä väärinym-märryksestä, jolloin korjaamme sen, ja joskus olen saanut myös koskettavaa pa-lautetta siitä, että anteeksi, että olin ihan ymmärtänyt väärin. Ja se tietysti tuntuu

hyvältä. Mutta on sitten tietysti paljon sellaista postia, josta tietää, että sanoisin-pa mitä tahansa, niin ihmisillä on kiel-teinen leima minusta. Kestokysymykset ovat turvapaikanhakijoiden puolustami-nen, perheitten yhdistämisen tukeminen, seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen puolustaminen. Kun viestit menevät solvaamisen ja vihan puolelle, se on kyllä aika kauheaa. Minusta meidän pitäisi pu-hua paljon enemmän siitä, kuinka paljon kirkon sisällä kristityt lähettävät vihapos-tia paitsi minulle myös kansanedustajille. Millainen kuva kirkosta syntyy, jos kris-tityt solvaavat ja ivaavat? Tämähän on myös hyvin sukupuolittunutta. Miehillä osoitetut viestit ovat instituutiivihaa, naisille raiskausuhkauksia, ulkonäköön liittyvää tai muuten persoonaan liittyvää solvaamista.”

Onko Ensitreffit alttarilla arvelut-tava tv-ohjelma? ”En ole nähnyt sitä ohjelmaa. En ota kantaa, ei tarvitse kaik-keen olla kantaa.”

Mikä on toimivan parisuhteen elin-ehto? ”Ajattelisin, että toistensa erilai-suuden kunnioittaminen, keskeneräisyy-den kestäminen itsessä ja toisessa. Mutta kieltäydyn olemasta parisuhteiden asian-tuntija. Piispan ei onneksi tarvitse olla asiantuntija joka asiassa.”

Mikä on ollut sinun keinosi selvität sydänsuruista? ”Suruista ja huolista selviää sillä, että on ystäviä, joiden kans-sa voi puhua.”

Millainen huomionosoitus rakkaalta ihmiseltä saa sydämesi sulamaan? ”Useimmiten aito kohtaamisen ele. Eh-kä nämä kirjeet, kortit, kun joku sanoo, että joku pieni asia on voimaannuttanut tai auttanut, niin ne ovat koskettavia, koska ne ovat niin aitoja.

Mikä sinua naurattaa? [Alkaa nau-raa.] ”No tämä haastattelu, kun tämä on niin hassu juuri nyt kaikkin kysymyk-sineen, mutta kaiken kaikkiaan minusta meillä on ilon ja naurun vajetta, mutta minulla on karjalaiset juuret, ja minusta sekä itkeminen että nauraminen ovat tärkeitä asioita, ja lasten kanssa naurami-nen on tietysti kaikkein hauskinda.”

> Henkilö

Mille me nauramme, kun nauramme Viiville ja Wagnerille? ”Emmeköhän me naura omille ennakkoluuloillemme.”

Voiko mistä tahansa asiasta piirtää pilakuvan? ”Totta kai voi piirtää pilakuvan, mutta kannattaa kysyä, mistä kaikesta on viisasta piirtää pilakuva”

Onko rukoileminen sinulle erityinen toimitus, vai rukoiletko hiljaa mielessäsi kesken kaiken? ”Se on kaikkea tätä. Iltaunisen en jaksa illalla rukoilla, vaan ainoastaan siunaan itseni ristin merkillä. Aamuisin rukoulen myös päivän tulevien kohtaamisten puolesta. En pyydä mitään, minusta Jumala ei tarvitse minulta esityslistaa, vaan minä pikeminkin Jumalalta.”

Mitä arkisia tapoja noudatat nimenomaan siksi, että olet pappi? ”Ajattelen, että asenne elämään on kristityn identiteetti. Että se ei ole nimenomaan edes papin identiteetti, vaan kristityn identiteetti. Kun kohtaan ihmisiä, tunte mattomia tai tuttuja, niin mieluummin olen ystävällinen kuin tymeä ja toivoisin, että minusta välittyisi enemmän armo kuin ahdistus, tai tervetulon henki mieluummin kuin tuomitsevuus. Ajattelen myös, että kristityn valinta on vähän myös se mihin omat rahansa käyttää tai mitä kulutustottumuksia suorittaa. Kristityn identiteetin pitäisi löytyä myös keittiön kaapeista tai pankkitileiltä.”

Kasvattavatko tunnontuskat ihmistä? ”Minusta huonosta omastatunnosta muistuttamisella tai syyllistämällä ei saada hyvää aikaan. Meidän suomalaisten pitäisi saada aikaan sellainen ilmapiiri, että hyvän tekeminen kannattaa siksi, että se tekee hyvää myös sinulle itsellesi.”

Annatko rahaa romanikerjäläiselle? ”Joka kerta, kun näen heitä tuossa meidän kulmilla, niin kummin tahansa teen, on huono omatunto. Kävelen joskus ohi, ja tuntuu pahalta, joskus laitan vähän rahaa, ja sekin tuntuu pahalta. Että kyllähän ratkaisun tähän pitäisi löytyä jollain muulla tavalla.”

Käytätkö sanaa tapakristitty? ”Se ei ole omaa sanastoani, mutta en ikinä

”Onneksi ei tarvitse olla stailisti. Minusta ihmiset voivat pukeutua juuri niin kuin he haluavat. Siihenkään ei piispan onneksi tarvitse ottaa kantaa.”

haukkuisi, tuomitsisi tai ivaisi ketään tapakristityksi. Jos ihminen tulee vain jouluna kirkkoon, tai silloin, kun lapsenlapsi kastetaan, niin minä sanoisin, että ihanaa, kun tulit. Kyllähän tavat myös kannattelevat.”

Onko kristittyinä eläminen maallistunut? ”Toivottavasti! Tarkoitan sitä, että ei kristittyinä eläminen ole sitä, kuinka monta kertaa viikossa tai vuodessa avaat kirkon oven, vaan senhän nimenomaan pitäisi maallistua, olla arjessa elämistä. Kyse on siitä, että *does it make any difference*, että olet kristitty. Miten kohtelet naapuriasi, lapsia, sukulaisperhettä, jossa on kamalia vaikeuksia, miten kohtelet turvapaikanhakijoita, seksuaalivähemmistöjä. Nyt alkaa tällainen tuunaamisen ja osallistamisen aika, arkikristillisyyttä.”

Ovatko miesten juoksutrikoot asia, joka meidän on vain hyväksyttävä?

”Mitä, siis miesten juoksutrikoot? Ei minkäänlaista käsitystä koko asiasta. Onneksi ei tarvitse olla stailisti. Minusta ihmiset voivat pukeutua juuri niin kuin he haluavat. Siihenkään ei piispan onneksi tarvitse ottaa kantaa.”

Minkä ihmisryhmän kirkko on mielestäsi unohtanut? ”Onpa hyvä kysymys. Yleensä mennään liikaa enemmistön ehdoilla, enemmistön äänillä, ja silloin pitäisi aina kysyä, ketkä ovat marginaalissa, ketkä ovat vähemmistössä. Kun kysyy heiltä, saa varmasti eri vastauksen kuin minulta, tai konkreettisemmän vastauksen.”

Onko sinun itsesi joskus vaikea kunnioittaa toisenlaisia ihmisiä tai ih-

misryhmiä? ”Kotikasvatuksesta käsin on tullut se, että kaikenlaisia ihmisiä voi kunnioittaa. Kun on kymmenen vuotta ollut kansainvälisessä tehtävässä Genevessä, niin se toi tietysti myös suvaitsevuutta. Minulla on oma kasvukertomukseni, miten minusta on tullut tällainen. Toisella ihmisellä, joka ajattelee ihan eri tavalla, on myös sama oikeus. Mutta se, mitä en kestä, on solvaaminen, ivaa minen, vihapuhe, tikarien heitto. Ja on minusta käsittämätöntä, miten paljon sitä tätä nykyä kirkon sisällä on. Minulla on hyvä kontakti vaikkapa Päivi Räsänen kanssa tai Timo Junkkaalan kanssa, joka vaihtoi hiippakuntaa, kun minusta tuli piispa, koska olen nainen. Minulle on hyvin tärkeää se, että kirkossa voidaan käydä keskustelua niin, että erimielisyyden etiikka toteutuu. Ajattelen heidän kanssaan avioliittoasiassa toisin, mutta minusta se ei ole pelastuksen ydinkysymys. Meidän pitäisi voida kunnioittaa toisiamme ja hyväksyä erilaiset kasvukertomuksemme.”

Onko ihmisen aina pidättäydyttävä kaikesta vihasta? ”Viha on myös tärkeä käyttövoima. Jos kaiken kokemansa vihan nielee, niin siinä helposti sairastuu.

Oleellista on se, että tunnistaa vihan. Viha on aina viesti, ja se on myös pelon serkku. Pitää tunnistaa vihan viesti eikä nielaista sitä. Mitä sillä vihalla teen, on sitten seuraava valintakysymys. Jos koko ajan hymyilee ja on kuitenkin täynnä vihaa, niin ei se ole kauhean terve elämisen tapa.”

Onko vihaaminen nyt sallitumpaa kuin ennen? ”Ajattelin, että se on ehkä vähän näkyvämpää. Jos ihmiskunnan historiaa katsoo, niin ei se mitään rauhanomaista, strömsöläistä kokkailua ole ollut, ei edes Suomessa. 99 vuotta sitten meillä oli sisällissota. Ne traumat ovat edelleenkin olemassa.”

Ajatteletko itseäsi naispiispana? ”[Naurahtaa] No enhän minä sitä koko ajan ajattele, mutta minä olen sitä.”

Oletko piispana toisinajattelija? ”En minä nyt ainakaan yksinajattelija ole. Tapaan sanoa, että Irja lähtee poikaleirille kun piispat tapaavat. Tunnistan semmoista sukupuolen tuomaa erilaisuutta suhteessa tunneviesteihin tai tapaan ylipäätään kommunikoida. Mutta en minä mikään erilainen nuori kokonaa ole.”

Jos olisit seurakuntapappi, vihkisitkö samaa sukupuolta olevan parin? Vihkisin vasta sitten, kun kirkko yhdessä sen päättää. Oma ohjeistukseni piispana on koko ajan ollut se, että ei pitäisi keskittyä siihen, mitä ei saa tehdä. Minusta aviopareja ei saa nyt laittaa kirkkopoliittikan välineiksi. Itse toki olisin toivonut, että kirkon päätöksenteko olisi mennyt toisella tavalla. Nyt minusta on tärkeää se, että papit osallistuvat maistraatissa vihityn avioparin hääjuhlaan ja löytävät siinä luovat tavat välittää kirkon hyväksyntää ja Jumalan siunausta. Tätä linjaa olen omalle papistolleni välittänyt.”

Mitä vastaat niille, jotka yhä julistavat, että kirkko on erotettava valtios-ta? ”Ensinnäkin sanoisin, että se lause pitää purkaa. Mistä erotetaan, mitä enää on jäljellä? En ole ihan varma, että moni kuntapäätätijä, joka lausuisi noin helposti, olisi esimerkiksi onnellinen siitä, että hautaustoimi tulisikin kunnan vastuulle. Eli mistä oikeastaan puhutaan? Ei Suomessa kenenkään ole pakko kuulua kirkkoon, presidentti ei enää nimitä piispoja kuten ennen vanhaan, eikä kenenkään ole pakko osallistua uskonnonopetukseen. Eli esittäisin vastakysymyksen,

mitä se ero sitten merkitsisi, mikä olisi sen jälkeen toisin.”

Mitä sinulle merkitsee käsite kansankirkko? ”Sen hyvä kaiku minulle on, että se on erilaisten kansalaisten kirkko. Meillä ei ole oikeaoppisten yhteisöä, jossa olisi suuret kriteerit ja pakko osallistua kerran viikossa johonkin. Meillä kulkee aika paljon sellaista kristinuskon hyvää juurta kodeissa ja kirkko tekee nimenomaan tavallisten ihmisten eteen tosi paljon hyvää. Olen joskus sanonut, että jos piispa jäisi lakkoon kuukaudeksi, niin sitä ei kukaan edes huomaisi. Jos seurakuntien diakoniatyöntekijät ja lastenohjaajat jäisivät viikoksi lakkoon, niin se olisi monessa perheessä aikamoinen katastrofi. Diakoniarahastosta löytyy vuokratästeihin rahaa tai yksinhuoltajalle ruokakuponeja, on kerhoja, joihin vanhemmat voivat viedä lapsensa, eikä kysytäkään, oletko kirkon jäsen. Se on minulle kansankirkko.”

Onko Trump kristitty? ”Kristittyjen tehtävä ei ole luokitella toisiaan mihinkään suuntaan. Totta kai minulla on poliittisesti vaikka mitä mielipiteitä hänestä, mutta en ota kantaa.”

> Henkilö

Laskiaispulla, mantelimassalla vai hillolla? ”Ei kumpaakaan. En tykkää noista makeista pullista. Karjalanpiirakka munavoilla.”

Saako seurakunta mielestäsi piilottaa paperittoman siirtolaisen viranomaisilta? ”Seurakunta avaa Ekumeenisen Neuvoston ohjeiden mukaisesti ovensa sille, joka tarvitsee suojaa, kuten on tehnyt vuosisatojen ajan. Mutta kirkolla ei ole minkäänlaista mandaattia antaa turvapaikkastatusta. Kirkko ei ilmianna ihmisiä, mutta antaa suojan ja toimii yhteistyössä viranomaisten kanssa. Minusta Suomen valtiolla olisi todella paljon suuremmat resurssit inhimillisempään kohteluun erityisesti maakriteereissä, perheitten yhdistämisen kriteereissä ja myös oikeusavun saamisessa.”

Mitä sanot ihmiselle, joka tunnustaa pelkäävänsä maahanmuuttajia? ”Kerro lisää miksi pelkää, mitä pelkää. Ei tällainen keskustelu mene eteenpäin, jos minä sanon, että älä pelkää. Pelolla on aina viesti, ja joskus ne viestit ovat myös hyvin koskettavia. Minulla on ollut näitä kohtaamisia, kun joku sanoo mi-

nulle, että ’sinä rouva piispa vaan hyysääit niitä ulkomailta tulleita ihmisiä ja toivotat heitä tervetulleeksi. Minua ei ole kukaan koskaan toivottanut tervetulleeksi mihinkään’. Kyllä minulla silloin valuvat kyynelleet silmistä. Tietenkin toivoisin, että nämä meidän selviytyjien mestarit, evakkomummit, tutustuisivat näihin Nazireihin ja Ahmadeihin ja kertoisivat sitä omaa tarinaansa.”

Milloin uskosi on eniten koetuksella? ”Se on ollut useammankin kerran. Silloin kun äitini kuoli yllättäen, hänen hautajaisiinsa liittyvät asiat koettelivat uskoani hyvinkin vahvasti. Jossain vaiheessa on ollut sellaista instituutioiden epäilyjä, että onko kirkko ollenkaan oikeudenmukaisuuden puolella.”

Mihin tilanteeseen et olisi koskaan uskonut piispana joutuvasi? ”On niin monta filmiä päässä, että oikein pitää miettiä... Sieltä kauneimmasta päästä on esimerkiksi Meillä on unelma -mielenosoitus. Siellä oli 30 000 ihmistä ja puhuin siellä. Se oli semmonen, että huh huh, että juuri tässä kirkon kuului minun kauttani olla läsnä. Minusta on

”Suurin kirosanani on, että ’ihan mahotonta’.”

tärkeää se, että kirkko ei ole vain kirkon seinien sisällä, niin tämä oli musta ehkä vahvin kokemus siitä.”

Milloin kiroilet? ”En oikeastaan ki-roile koskaan, ei se kuulu minun sanastooni. Suurin kirosanani on, että ’ihan mahotonta!’”

Oletko pappina Jumalan vai seurakuntalaisten palvelija? ”Ei niitä voi erottaa, ei todellakaan. Se, että otan Jumalan luomat ihmiset todesta, on nimenomaan Jumalan palvelemista. Jumala ei ole sillä tavalla abstrakti – hänen palvelemisensa on sitä, että otan ihmiset todesta, kuuntelen heitä, edistän armoa ja oikeudenmukaisuutta.”

Loiko Jumala taivaan ja maan? ”Kyllä. Kukas muu sen olisi luonut?”

Onko kysymyksiä, joita olisit toivonut kysyttävän mutta joita ei koskaan ole esitetty? ”Ensimmäisen ajatukseni on, että minulta on kysytty kaikki mahdolliset ja varsinkin mahdollittomat kysymykset tässä seitsemän vuoden aikana. Kaikesta kiinnostavuudesta huolimatta tämä työ on myös aika rankkaa, niin kysyn itseltäni, että väsynkö oikeiden asioiden puolesta. Vaativan työn kuuluukin väsyttää, mutta ovatko ne väsyttävät asiat oikeita. Se on kysymys minulle sisäänpäin. Toinen kysymys, myös sisäänpäin, on se, että kun en usko komiteamietintöihin tai julkilausumiin juuri ollenkaan, niin mitkä ovat niitä symbolitekoja, joilla pystyn välittämään sen, että kirkko on sekä armon että oikeudenmukaisuuden puolella. Näitä kysymyksiä minun on kysyttävä, kun katson peiliin aamulla. Välillä niihin on vaikea vastata, mutta juuri siksi ne ovat tärkeitä kysymyksiä.”

Kaarina Hazard

Asialliset hommat

Maaliskuun alussa toimittaja ja meppiavustaja **Maria Pettersson** kirjoitti Ylen kolumnissaan miesavaimistaan, joilla hän ei ollut tiennyt olevan sukupuolta. EU-parlamentissa kollega oli kauhistunut, kun kirjoittaja oli jättänyt vessan lavuaarinreunalle nipun, jonka renksussa oli kuusi avainta ja pullonavaaja – oliko joku mies kenties tunkeutunut naisten vessaan, koska avainten perusteella siltä näytti? Kolumnissaan Pettersson äityi pohtimaan, miksi ja millä tavoin esineillä on sukupuoli, miksi on ylipäättään on erikseen vaikkapa naisten ja miesten sateenvarjoja.

KUN JAKO MENISIKIN NÄIN TASAN, mutta ei se mene. Perusmalli, nimittäin, se on kyllä mies, oli sitten kyse ihmisistä tai esineistä. Nainen tuunataan tämän perusmallin päälle. Ajatelkaapa itse: Musta, miehinen, tavallinen sateenvarjo on sateenvarjon perusolemus, sen ur-muoto, josta värikkäät, kukikkaat, pienet ja sievät tai suuret ja näyttävät on versioitu. Avainnippussa sama: paljas nippu on miehinen, naisen nippu siitä tulee vasta, kun siihen tällätään jokin koru tai nauha, sillä tavoin syntyy naisisine. Kännykstä tekee tytön kännykän koru tai tarra, ikkuna on pelkkä ikkuna, kunnes siihen ripustetaan verhot ja näin siitä tulee naisen ikkuna.

IHMINEN KULKEE HOUSUISSA, se on työn suorittamisen perusasu. Vartijat, hoitajat, poliisit ja rakentajat seilaavat maisemassamme kaikenmoisisissa haalareissa ja löysissä housuissa – työssä tekijästä katoaa sukupuoli ja naisetkin ovat hetken aikaa miehistä perusmallia. Naiseksi pukeudutaan työajan jälkeen, jos on aikaa ja halua. Niin, naisuus on ylimäärää, johon sonnustaudutaan, kun siihen on varaa – jos ei tarvitse pinkoa pommeja pakoon tai leivän perässä, jos on rauha pysähtyä. Kun pitää sotia tai rakentaa, järjestää tai pitää huolta, kaikki ovat sukupuoleen katsomatta peruslahkeissa, vasta hyvät ajat sallivat kukkamekot, soljet ja paljetit. Naisuus on ylimäärää. Naisellisuudestaan vapaaehtoisesti luopuva nainen (kuten vaikkapa sellainen, joka ei koristele avainnippuaan,

vaan kantaa siinä jopa pullonavainta) on hälyttävä seikka, koska se kielii mielen, hengen tai kulttuurin köyhyydestä – naiseudesta riisuttu olemus kertoo siitä, että varat on syöty ja pohja näkyä.

EHKÄ JUURI TÄMÄ KÄSITYS naisesta lisäosana selittää sen, miksi asioiden vakavoituessa naiset siirretään syrjään. Kun ajat ovat kovat, ei naisiin ole varaa. Suomalaisten puolueiden johtopaikat olivat vielä kymmenisen vuotta sitten piukeanaan naisia, mutta maailmanlaajuisen talouslaman iskettyä he häipyivät kuvasta kuin yhdessä yössä. Äkkiä joka johtoporras oli tummaa pukua ja kravattia kuin merkinä siitä, että nyt on tosi kyseessä. Vaikeina aikoina all male paneliin tunkeva nainen kielii kuin huutomerkkinä horjuvasta tilannetajusta, vakaviin asioihin suhtautumisesta leikkillisesti. Jos on tiukka paikka, avain on avain, ikkuna on ikkuna, auto on auto ja leipä on leipä. Vasta hyvät ajat, lauha tuuli ja leppeä joutoaika tuo paikalle kaiken sen koristuksen, joka naiseksi ymmärretään. Nainen, siis, ei suinkaan ole ihmisen versio, vaan perusihmisen päälle rakennettu lisä.

”Nainen ei ole ihmisen versio, vaan perusihmisen päälle rakennettu lisä.

JOTTA ALITUISTA HÄTÄÄ korkeamman koulutuksen naisistumisesta voi ymmärtää, on ymmärrettävä tämä perimäinen käsityksemme olemisen ja tekemisen miehisestä perusjuuresta. Kun ajat ovat ankarat, kun kaikessa pitää säästää, tuntuu yliopistojen tyttöistyminen entistä huolestuttavammalta – aivan kuin suhtautuisimme ylipäätään opetukseemme leikkimielisesti, kuin tahallamme tahtoisimme viedä opinahjoistamme vakavuuden. Liika määrä naisia paikalla häivyttää vallan tunnun ja sulattaa sen selkärudon, jonka varassa kaikki toimii – ikään kuin jäisimme kermavaahdon varaan ja alta puuttuisi kakku.

> HDL 150 v.

Haamujen kulkueet katosivat, haaste ei

Diakonissalaitoksen ensimmäiset avun kohteet olivat nälkävuosien kerjäläisiä, jotka kärsivät nälästä ja tartuntataudeista. Köyhyys on 150 vuodessa muuttanut muotoaan, mutta apua tarvitaan yhä.

TEKSTI > PIIA LEINO KUVITUS > ELINA WARSTA

DIAKONISSALAITOKSEN avun kohteita ovat yhteiskunnan huono-osaisimmat ryhmät – köyhät, vaivaiset, mielisairaant, juopot ja prostituoidut – määritteli johtaja **Arthur Palmroth** Betania-lehdessä vuonna 1911.

Helsingin Diakonissalaitos oli tuolloin toiminut reilut neljä vuosikymmentä. Toiminta lepäsi yhä pitkälti yksityisen hyväntekeväisyyden varassa, ja autettavia riitti. Lahjoittajien sydämiä pehmitettiin kuvauksilla köyhistä lapsiperheistä, joissa lapset kärsivät kylmyyden ja syöpäläisten keskellä ja tuberkuloosin uuvuttama äiti teki kuolemaa.

Nykyisin köyhilläkin suomalaislapsilla on goretex-hanskat ja päiväkotipaikat ja sairastuneet äidit hoidetaan sairaalassa. Verottaja pitää huolen, että jokainen maksukykyinen harjoittaa lähimmäisrakkautta. Huono-osaisia riittää silti yhä ja he ovat osin hätkähdyttävän samoja ryhmiä kuin yli sata vuotta sitten: päih-

deongelmaisia, mielenterveysongelmaisia, prostituoituja.

Myös äärimmäisen köyhät ovat yhä keskuudessamme, vaikkakaan eivät siinä mittakaavassa kuin laitoksen perustamisvuonna 1867. Tuolloin elettiin suuria nälkävuosia, jolloin Suomen teillä laahusti haamujen kulkueiksi kutsuttuja kerjäläisiä ja noin 150 000 suomalaista kuoli kahdessa vuodessa nälkään ja tartuntatauteihin.

Hyvinvointivaltion kehittyminen poisti kerjäläisyyden niin tehokkaasti, että vuoden 2003 järjestyslakiin ei tullut kerjuukieltöä, joka joidenkin kaupunkien järjestyssäännöissä oli ollut. Sitten tulivat romanikerjäläiset, jotka Diakonissalaitos tunnisti nopeasti apua tarvitseväksi ryhmäksi. Laitos ylläpitää päiväkeskus Hirundoa, jossa liikkuva väestö voi käydä peseytymässä, pestä pyykkiä ja käyttää internetiä.

NYT KÄSISSÄSI OLEVA *Viesti*-lehti on historianumero, joka nostaa esiin tarinoita Helsingin Diakonissalaitoksen taistelusta teemalla *Rohkeutta välittää*. Erityisesti kuvataan sisarten työtä, jota on tehty välillä äärimmäisissä oloissa muun muassa sisällissodan vankileireillä, talvisodan sidontapaikoilla ja evakkojunissa. Sisarten työaikoja katsomaton puurtaminen toi aikanaan sairaalalle kilpailuetua ja paisutti laitoksen kassaa, jota voitiin myöhemmin kasvattaa rahoja sijoittamalla.

Helsingin Diakonissalaitos on teh-

nyt pitkän matkan lähinnä suomalaisen **Aurora Karamzinin** tukemasta hyväntekeväisyysprojektista terveys- ja hoivakonserniksi, jolla on toista tuhatta työntekijää. Viime vuodet ovat olleet suurten muutosten aikaa, kun muun muassa Diacorin sairaala- ja työterveyspalvelut sekä Diakoniaopisto on yhdytöidetty ja Diacor on päätetty yhdistää Terveystaloon.

Laitoksen historiaan kirjoittanut

"Huono-osaiset ovat hätkähdyttävästi samoja ryhmiä kuin yli sata vuotta sitten."

Jyrki Paaskoski uskoo, että laitos pysyy myös tulevaisuudessa merkittävänä yhteiskunnallisena keskustelijana, jonka aatteellinen tausta näkyy säätiössä ja sen projekteissa.

Tämän lehden teossa on hyödynnetty paljon Paaskosken historiikkia, joka kattaa koko laitoksen 150-vuotisen historian. Historiikki valaisee erityisesti sotavuosia ja tuo esiin sisarten tärkeän roolin sotaponnistusten tukemisessa.

Uuden ajan sisar

Aila Heinonen todisti Alppikorttelin uuden ajan alkua. Vuosikurssi sai viimeisenä kepsipuvut ja ensimmäisenä oman avaimen.

TEKSTI > PIIA LEINO KUVAT > LAURA OJA & HDL ARKISTO

AILA HEINONEN ISTUI huonetoverinsa kanssa pöydällä Helsingin Diakonissa-koulun vintin Pääsky-nimisessä huoneessa ja katseli Linnanmäen kesän päättäviä iletulituksia. Pohjaslahtelaisesta ne näyttivät mahtavilta. Oli syyskuu 1962, ja Heinonen oli hiljattain aloittanut diakonissaopintonsa koulun 81. vuosikurssilla.

Heinonen tunsu olevansa täsmälleen oikeassa paikassa. Jo ensimmäinen päivä Alppikorttelissa oli sykehdyttänyt.

”Sairaalan ala-aulassa oli laitoksen informaationeuvonta, johon ilmoitaututtiin. Minua alettiin heti puhutella sisar Ailana, en ollut enää neiti Heinonen. Se tuntui tavattoman juhlalliselta.”

26-vuotiaana Heinonen oli kurssinsa vanhimpia. Hän haki kouluun jo alaikäisenä, mutta tuolloin vanhempien suostumus katosi postissa. Välissä hän kävi kodinhoitajakoulun, mutta tajusi pian, ettei jaksaisi työssä eläkeikään.

Uudella hakukerralla Heinonen ei jättänyt mitään sattuman varaan, vaan otti vuosilomaa opiskellakseen Raamatua pääsykokeita varten.

”Pääsin sille raiteelle, josta olin nuoresta asti haaveillut. Opiston arvomaailma ei tuntunut vieraalta, sillä seurakuntaelämä oli läheistä ja tuttua.”

Huonetoveri, syntyperäinen helsinkiläinen, opasti Heinosta ison kaupungin saloihin. Myös Linnanmäellä käytiin.

”Ei se kiellettyä ollut, mutta ei siellä jatkuvasti ravattu. Opiston portit suljettiin kymmenen aikaan, ja silloin piti viimeistään olla sisällä”, Heinonen kertoo.

HEINONEN opintojen aikaan opistolla oli jo pitkät perinteet. Opiskelijoilta odotettiin yhä nuhteetonta käytöstä ja hillittyä pukeutumista, mutta uuden ajan henkäykset saattoi jo tuntea.

Valtaosa opiskelijoista asui asuntolassa laitoksen yläkerrassa. Vapaa-aikaa oli vähän ja se vietettiin tervehkeisesti opiskellen, käsitoita tehden, laulukourossa ja raamattupiirissä.

Opiskelijoiksi valitut saivat ennen koulun alkua listan, jossa lueteltiin tarvittavat varusteet kylpytakkiin ja aamutossuihin asti. Yhden puvun ja nauhakenkien värin tuli olla musta. Ennen opintojen aloittamista Heinonen lahjoitti pois meikkinsä ja värjäsi kirjavat alusvaatteet mustalla värinapilla hillityn harmaiksi.

”Kaiken piti olla vähän hillittyä ja mielellään pitkähihaista. Pitkiä housuja ei suvaittu. Kerran tosin saimme tulla syömään, vaikka meillä oli pitkät housut. Olimme olleet koko päivän perunanostossa emmekä olisi muuten ehtineet pöytään”, Heinonen kertoo.

Heinosen vuosikurssi oli viimeinen, joka sai koesisaruuden päättyessä laitoksen ompelimossa mittojensa mukaan tehdyn kepsipuvun. Kurssi oli myös ensimmäinen, joka sai oman avaimen, jolla pääsi portista sisään myös kymmenen jälkeen illalla. Enää myöhästelijöiden nimiä ei kirjattu mustaan kirjaan.

Vapaus ilahdutti erityisesti niitä, joilla oli kaupungille tähdellistä asiaa.

”Monet tytöt seurustelivat, vaikka ei siitä ääneen puhuttu”, Heinonen toteaa.

Perinteisesti naimisiin meno tarkoitti diakonissalle eroa sisarkunnasta, mutta uuden ajan diakonissat saattoivat valita myös laitoksen ulkopuolisen elämän,

palkkatyön ja perheen. Muutos ei sujunut aivan kitkatta.

”1960-luvulla, kun ensimmäinen diakonissa odotti vauvaa, joistain vanhoista sisarista oli vaikea ymmärtää sitä.”

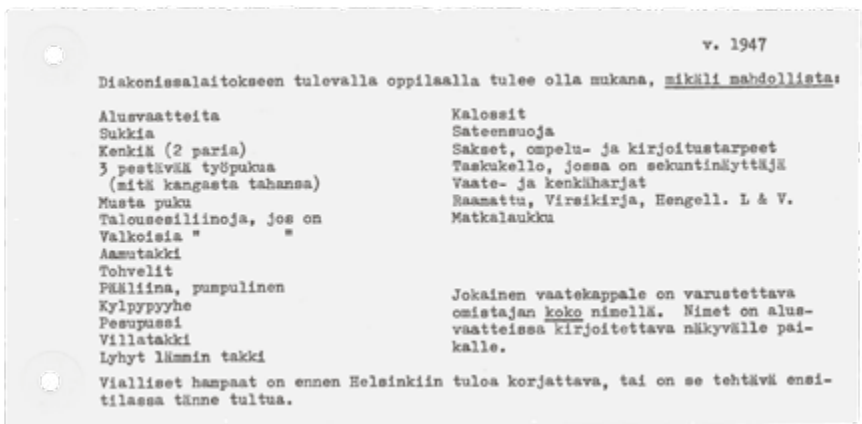
HEINONEN MUISTAA laitoksen tunnelmasta varsinkin hienovaraisen lämmön. Erityisen tunnelmallinen oli ilta ennen diakonissaksi vihkimistä keväällä 1966. Tuolloin vanhemmat sisaret opastivat nuorempia Aurora-salissa myssynteossa ja samalla tehtiin sinunkaupat. Koesisarista tuli täysivaltaisia yhteisön jäseniä.

Kaikille ei jäänyt laitoksesta yhtä mukavia muistoja. Jyrki Paaskosken historiikissa kerrotaan 1900-luvun alkuvuosikymmentä sisäoppilaitoksesta, joka tuotti oman aikansa kovatasoisia osaajia mutta myös kynelehtiviä opiskelijoita.

Virheistä ja huonosta käytöksestä saattoi joutua oppilasmamman, johtajateren tai pastorin puhutteluun, jonka jälkeen oppilaan oli tavallisesti pyydyttävä anteeksi ja alistuttava polvirukoukseen. Historiikin mukaan juuri polvirukouksiin pakottaminen oli monille oppilaille pahimmaksi koettua hengellistä kiusaamista, josta oli vaikea toipua.

Sisarneuvoston jäsenet arvioivat diakonissoiksi vihittävien koesisarten ominaisuuksia henkilöön menevästi vielä

Hammashoito on aina ollut kallista. Siksi myös sisarilta odotettiin sen maksamista itse.

Aila Heinonen, 80, pukeutuu yhä suurissa juhlissa kepsipukuunsa. Hän haki Diakoniaopistoon jo alaikäisenä, mutta vanhempien suostumus katosi postissa.

Vuonna 1962 Helsingin Diakonissalaitoksen diakonissakoulun aloittanut vuosikurssi. Aila Heinonen istuu eturivissä toisena oikealta.

”Joskus Linjoilla arvelutti, kun soitti ovikelloa.”

1950- ja 1960-luvuilla. Sisarnevoston pöytäkirjoissa erään koesisaren katsotaan kokeeteeraavan, toisen hosuvan, kolmannen olevan erikoinen ja luotaantyyöntävä. Joidenkin katsottiin olevan ”vakaita körtityttöjä” tai ”syntyneitä sisariksi”.

Ennen diakonissavihkimystä käytiin koesisarten kanssa niin sanottuja hengellisiä keskusteluja, joissa koeltiin sisaren uskon lujuuutta ja sopivuutta diakoniatyöhön. Historiikin mukaan monet sisaret kokivat nämä keskustelut painajaismaisena tenttaamisena, jotka päättyivät usein kyyneliin.

HEINÖSEN AIKAAN diakoniasairaanhoitajan opintoihin kuului paljon käytännön työtä ja jaksoja esimerkiksi Lastenklinalla, Nikkilän mielisairaalassa ja Pitäjänmäen lastenkodissa. Pitäjänmäki oli vielä 1960-luvulla niin kaukana Kalliossa, että siellä asuttiin koko kahden kuukauden harjoittelujakson ajan.

Heinosen mukaan laitoksen opiskelijoilla oli sairaaloissa hyvä maine ja he saivat vaativia tehtäviä näyttöiden viljelelystä vauvojen hoitoon. Harjoittelujaksot olivat myös kurkistus toisenlaiseen maailmaan. Nikkilän mielisairaalassa tanssitettiin terapiamielessä potilaita ja harjoiteltiin tanssimista mielisairaanhoi-

tajamiesten kanssa.

”Siitä ei paljon puhuttu tässä talossa”, Heinonen naurahtaa.

”Harjoittelussa oli selvää, että kaikki osallistuivat kaikkeen.”

Opiskelijat kiersivät myös kotikäyneillä Kalliossa sekä kotisairaanhoito- että seurakuntatyön harjoittelujakson aikana. Kallio oli siihen aikaan pitkälti köyhää puutaloaluetta. Sairausvakuutuslaki oli tullut voimaan aprillipäivänä 1964, mutta nykyaikaisia palveluita ei ollut.

”Joskus Linjoilla arvelutti, kun soitti ovikelloa, mutta ei siellä mitään vaaralanteita tullut.”

Koesisaret kulkivat tummansinisessä koesisarpuvussa, sisaret diakonissan mustassa kenttäpuvussa. Heinonen koki puvun suojelevan heitä.

”Kukaan ei halunnut vahingoittaa diakonissaa, auttajaa, jonka tunnisti jo kaukaa.”

OPISKELIJAT SIIRTYIVÄT opiskelun edetessä ylimmän kerroksen Vintiltä alas päin parempiin tiloihin. Toukokuussa 1966 Heinonen vihittiin diakonissaksi ja hän sai omien mittojensa mukaan tehdyn kepsipuvun.

Työura alkoi diakonissana Vuosaarella, juuri Helsinkiin liitettyllä puutaloalueella.

Parin vuoden päästä Heinosta pyydettiin työhön apulaisjohtajaksi Helsingin Epilepsiayhdistyksen Pitäjänmäelle perustettavalle epilepsiaklinikalle. Epilepsia oli vielä noihin aikoihin avioeste, ja asenteissa ja hoidossa paljon kehitettävää.

> Sairaanhoidon opetus alkoi Helsingin Diakonissalaitoksella heti laitoksen perustamisvuonna 1867. Sairaanhoitajakoulu aloitti virallisesti toimintansa 1932.

> Apuhoitajakoulutus tuli mahdolliseksi vuonna 1957, seurakuntakuraattorin koulutus 1972 ja vajaamielishoitajan vuonna 1976.

> Opistolla sijaitsi 160-paikkainen asuntola, johon mahtui valtaosa noin paristasadasta opiskelijasta.

> Opiskelijoiden lisäksi Alppikorttelissa asui työssä ja eläkkeellä olevia diakonissoja ja laitoksen johtoa.

> Ensimmäiset miesopiskelijat aloittivat Diakoniaopistolla vuonna 1972 opiskelun seurakuntakuraattoriksi.

> Diakonissojen koulutus päättyi ammattikorkeakoulun aloittaessa vuonna 1996. Viimeiset diakonissat vihittiin tehtäväänsä vuonna 1999.

> Koulutus säätiön alaisuudessa päättyi vuoden 2016 lopussa. Helsingin, Oulun ja Lahden Diakonissalaitokset ryhtyvät tarjoamaan koulutusta osakeyhtiönä, jonka nimi on Suomen Diakoniaopisto.

Heinonen muutti Villa Droppenin pieneen kamariin, ja epilepsiklinikka polkaistiin pystyyn käytännössä ilman minkäänlaista alkupääomaa. Diakonissalaitos luovutti Pitäjänmäen lastenkodin vanhat tilat klinikan käyttöön.

”Lauttasaaren kirkon alta varastotiloista löytyi paljon hyvää, seurakunnilta poistettua kalustoa. Kalustoa saatiin myös Meilahden sairaalan kellareista.” Lääketehtaat antoivat laitteita koekäyttöön ja lahjoituksena, Marimekko antoi verhoja ja Stockmann astioita sekä monet muut kaikkea tarpeellista. Työssä oli mukana myös paljon innostuneita vapaaehtoisia, Heinonen muistelee.

Heinonen toimi klinikan apulaisjohtajana 22 vuotta. Viimeiset vuodet urastaan hän työskenteli Munaiais- ja maksaliiton toiminnanjohtajana. Työhön potilasjärjestöissä on kuulunut esimerkiksi lainsäädäntöön vaikuttamista.

Nyt 80-vuotias Heinonen toimii yhä aktiivisesti erilaisissa järjestöissä, luottamustehtävissä ja vapaaehtoistyössä. Tapahtumia myös Diakonissalaitoksella voi kertyä useampikin viikkoon. Hän mahtuu yhä kepsipukuunsa ja aikoo edelleen pukeutua siihen suurissa juhlissa.

Heinonen kokee saaneensa diakonissasairaanhoitajan opinnoista vanhan pohjan, joka on täydentynyt muun muassa kesäyliopiston valtio-opin opinnoilla.

”Hyvältä pohjalta on ollut hyvä ponnistaa”, hän toteaa.

Lähteet: Jyrki Paaskosken historiikki, Nainen paikallaan - diakonissoja kotona ja kentällä

Eeva Hurskainen kaappasi kuvaan mukaan Diakoniaopiston nykyopiskelijoita. Minna Reilly (vas.), Farduso Musse, Anniina Mannila, Rose Castrén ja Osman Fools ovat kaikki toisen vuoden opiskelijoita.

Maahanmuuttajaopiskelijat hämmensivät opiston satavuotista rauhaa

Tiukan paikan tullen kuraattori Eeva Hurskainen päätyi keksimään suomalaista tapakulttuuria.

TEKSTI > PIIA LEINO KUVAT > LAURA OJA & HDL ARKISTO

SELKKAUS VEDESTÄ vessan lattialla, väärinymmärryksiä, väriä ja iloa. Ensimmäinen maahanmuuttajaopiskelijoiden ryhmä aloitti Diakoniaopistolla vuonna 1993, minkä jälkeen monikulttuurisuus on ollut olennainen osa laitosta.

Eeva Hurskainen, 75, työskenteli aikanaan myllerryksen keskiössä, Diakonissaopiston kuraattorina.

”Opiskelijat yrittivät olla hirveän eurooppalaisia ja suomalaisia. Tilanne purskahteli väsymyksenä ja masennuksena”, Hurskainen kertoo.

Tuolloiset pakolaiset olivat enimmäkseen somaleja ja kurdeja. 1990-luvun alun Suomessa he kohtasivat samantapaisia epäluuloja kuin nykyiset maahanmuuttajat. Hurskaisen mukaan kamelinkarvaulstereissa tulevia pidettiin

hyväosaisina ja usein he olivatkin sitä: kaaokseen ajautuneesta maasta lähetettiin matkaan parhaita toivoja.

Suomessa nuoret olivat kuitenkin aluksi eksyksissä ja surivat kadonneita perheenjäseniään. Hurskaisen mukaan eräs äitiään ikävöivä nuori mies meni koululla paniikkiin ja näki kirjahyllyjen kaatuilevan päälleen. Olo helpottui, kun äiti löytyi. Kuraattori joutui lohduttelemaan myös erästä nuorta, joka sanoi, ettei murheita voi kertoa kuin äidille. Kun tilanne selvitetiin, nuori totesi Hurskaiselle, että tämä oli nyt kuin hänen äitinsä.

SEKAANNUSTA AIHEUTTIVAT myös käytännön asiat. Afrikkalainen aikakäsitys erosi suomalaisesta minuuttimenosta:

oppilas saattoi jättää ilmestymättä kuraattorin vastaanotolle sovittuna aikana ja sitten valittaa, ettei tätä tavoittanut koskaan. Jotkut suhtautuivat epäilevästi opintolainaan, koska katsottiin, ettei kunnan muslimi ota lainaa.

Tiukan paikan tullen Hurskainen keksi suomalaista tapakulttuuria. Käsiyrin sattuessa hän keräsi tappelupukarit huoneeseensa ja sanoi Suomessa olevan tapana, että asiat puhutaan halki ja lyö-dään kättä päälle.

”Sen jälkeen kahakoita ei enää tullut; me kaikki opimme koko ajan.”

Erilaiset uskonnot eivät Hurskaisen mukaan olleet missään vaiheessa ongelma.

”Kun näytin paikkoja, kutsuin kaikki kirkkoon ja kerroin, että uskonnollisuus

Eeva Hurskainen järjesti maahanmuuttajanaisten kanssa 1990-luvulla kuukausittain nyyttikestejä, joissa syötiin kakkua ja tanssittiin.

on osa meidän kulttuuriamme. Kerroin itsekin käyväni mielelläni moskeijassa. Kaikki tulivat sisään. Pojat istuivat peräpenkissä ja totesivat, että tähän olisi hyvä konserttikirkko.”

OMAN OSANSA alkuhankaluuksiin toivat kantaväestön epäluulot, joita esiintyi Diakonissalaitoksellakin. Hurskaisen mukaan äänekäs opiskelijajoukko herätti närää ja heidän moitittiin roiskuttavan vettä vessan lattioille. Suomalaisten vessapaperikulttuuri törmäsi muslimien vesipesukulttuuriin.

”Joukko sulautui opistolle kuitenkin aika nopeasti. Täällä meni yllättävän hyvin.”

Talon ulkopuolella tulijat sen sijaan joutuivat kokemaan rasistista huutelua ja muuta häirintää, johon syyllistyivät Hurskaisen mukaan usein humalaiset miehet ja iäkkäät naiset. 1990-luvun pakolaisaalto osui lama-aikaan, mikä saattoi kylmentää vastaanottoa.

”Pelastusarmeijan jakelupisteellä huudeltiin, tuleeko nuo nyt leipäjonoihin. Huono-osaiset pelkäsivät toisia huono-osaisia.”

Hurskainen ei kummeksu rasisteja, sillä sellainen voisi joissain oloissa olla kuka vain, myös hän itse.

”Täytyy olla onnellinen, että on saa-

nut itse nähdä nämä asiat sisältäpäin ja oppia ymmärtämään.”

DIAKONIAOPISTON ensimmäiset maahanmuuttajat opiskelivat valmistavassa koulutuksessa suomen kieltä ja kulttuuria ja siirtyivät sitten lähihoitajakoulutukseen. Suuren joukon ohjaaminen samaan putkeen herätti Hurskaisen mukaan jonkin verran jupinaa kantaväestössä, osin ehkä aiheestakin. Toisaalta opiskelijat ovat päätyneet monenlaisiin tehtäviin. Monet ovat opiskelleet lisää, ja heitä työskentelee esimerkiksi sairaanhoitajina, terveydenhoitajina, kättilöinä ja lastensuojelussa.

Sosiaalia on työllistänyt paljon naisia, joille palkkatulot ovat tuoneet uutta itsenäisyyttä. Hurskaisen mukaan on kuitenkin harhaluulo, että somalinaiset olisivat alun perinkään olleet lähtökohdaisesti alistettuja.

”Myös Somaliassa naiset myivät tavaraa toreilla ja tekivät esimerkiksi vaatekauppaa.”

Yhteisön kontrolli on somalikulttuurissa kuitenkin vahva ja se näkyi esimerkiksi suhtautumisessa avioliiton ulkopuolisiin suhteisiin. Tavattomia suhteet eivät Hurskaisen mukaan silti olleet. Hän sanoo ymmärtävänsä vahvaa uskonnollista painetta omaa taustaansa

vasten: Savon sydämessä kasvaneena hän tietää, että yhteisö oli paljon kovempi vahti kuin pelkkä perhe.

Yhteisön kontrolli voi voimistua vieraassa kulttuurissa. Hurskaisen mukaan esimerkiksi suuret hunnut yleistyivät musliminaisilla vasta Suomeen tulon jälkeen.

KOULUTUKSEEN HAKEUTUIVAT Suomesa maahanmuuttajamiehet ja naimattomat naiset, mutta äideillä oli usein täysi työ selvittää lapsikatraansa kanssa. Diakonissalaitos pyrki tavoittamaan maahanmuuttajaitejä projektissa, josta hieman yllättäen muotoutui uimakoulu.

”Kokoonnuimme eräänä sunnuntaina, paikalle tuli kolmisenkymmentä naista. Olin ajatellut, että istutaan piirissä ja keskustellaan. Kun kysyin, mitä naiset haluavat, sieltä tuli kuin yhdestä suusta, että he haluavat uimaan.”

Hurskainen sai neuvoteltua Diakonissalaitoksen vanhustentalosta uintivuoron. Naiset saivat uida pitkähississä paidoissa. Kaikki eivät osanneet entuudestaan uida, mutta uimaopettajan avulla kaikki lopulta oppivat.

Äideille järjestettiin myös muuta ohjelmaa, Vuosaarella kokoontui villasukkakerho, Pitäjännäällä pääosassa oli uinnin lisäksi kerran kuussa järjestettävät

”Täytyy olla onnellinen, että on saanut itse nähdä nämä asiat sisältäpäin ja oppia ymmärtämään.”

nyyttikestit, joissa tanssittiin afrikkalaisia tansseja. Siellä piti olla täytekakku ja teetä.

”Minäkin, vaikka olen tällainen jauhosäkki, opin niitä tansseja.”

Työ oli antoisaa, mutta myös raskasta. Hurskaisen voimat loppuivat.

”Eräänä päivänä jalat eivät enää kantaneet. 60-vuotiaana pääsin yksilölliselle varhaiseläkkeelle.”

Suomen Diakoniaopistossa opiskelee tätä nykyä noin 550 maahanmuuttajataustaista opiskelijaa. Alppikadun korttelissa ja Espoon Pellaksessa asuu myös alaikäisiä turvapaikanhakijoita, joille on järjestetty kummiperhetoimintaa. Tarkoituksena on osallistua perheiden normaaliin elämänmenoon ja päästä näin paremmin kiinni suomalaiseen yhteiskuntaan.

Syrjäytymisvaarassa olevia maahanmuuttajanuoria pyritään tavoittamaan Osallisuudenpolku-nimisessä hankkeessa, jossa nuorille tarjotaan yksilövalmennusta ja pyritään saattamaan heidät tarvitsemiensa palveluiden luo.

Kidutuksen kohteeksi joutuneita auttaa Kidutettujen kuntoutuskeskus, joka on toiminut jo 22 vuotta.

Kuraattori työssään 1990-luvulla. Eeva Hurskainen opettaa sukan neulomista.

Asiakkaat vanhusten akuuttiosastolla kutsuivat Sabad Yussufia ”aurinkotyöksi”.

Sabad Yussuf jatkoi terveydenhoitajaksi ja tulkiksi

Suomalainen ruoka vaati sitkeää totuttelua.

IHMISTEN KOHTAAMISESTA puhutaan ja puhutaan, mutta milloin ne opinnot alkavat? Tätä pohti **Sabad Yussufin** vuosikurssi syksyllä 1993. Yussufin mukaan pääosin somalialaistaustaiset lähihoitajaopiskelijat pitivät ihmisten kohtaamista niin itsestään selvänä osana elämää, että puheen määrä tuntui vähän ylimitoiteltulta.

”Meillä oli kiire päästä varsinaiseen opiskeluun”, Yussuf toteaa.

Aloittaessaan Diakoniaopistolla Yussuf oli asunut Suomessa kaksi vuotta, ensimmäisen niistä vastaanotokeskuksessa. Toisena vuonna hän keskittyi suomen kielen opiskelun. Kouluvuosista oli hänellä vielä niin vähän aikaa, että opiskelu tuntui luontevalta. Suomalainen ruoka sen sijaan hämmensi.

”Ruokalan ruoka tuntui erikoiselta. Tuoksut saivat minut voimaan pahoin. Aluksi en mennyt ruokalaan ollenkaan, vaan söin kanttiinissa vain jotain pientä.”

Opettaja ja terveydenhoitaja saivat Yussufin lopulta vakuutettua siitä, että ruokalassa kannatti syödä. Terveydenhoitaja tuli mukaan ruokailuun niin kauan, että maut tulivat tutuiksi.

”Kaksi tai kolme kuukautta siinä kesti. Aloitin salaattilla ja lopulta söin keittoja ja kaikkea, mitä siellä tarjottiin.”

Suomen kielessä hämmensivät

aluksi sijamuodot. Opiskeltavia asioita piti iltaisin avata sanakirjan avulla.

Lähihoitajaopintojen jälkeen Yussuf työskenteli muun muassa Diakonissalaitoksen vanhusten akuuttiosastolla. Asiakkaista jäi lämpimiä muistoja.

”Minua kutsuttiin aurinkotyöksi. Jos olin ollut vaikka lomalla, huudettiin, että 'Hei, aurinkotyttö, missä olet ollut?'”

Yussuf kokee, että lähihoitajaopinnot antoivat hyvän pohjan työelämään ja jatko-opintoihin. Hän opiskeli myöhemmin terveydenhoitajaksi. Kun lapsia syntyi, hankalat työvuorot alkoivat vaivata ja Yussuf hakeutui päivätöihin. Tätä nykyä hän asuu Helsingin Pihlajamaessä ja työskentelee tulkkina. Perheessä on kolme lasta.

Yussuf on otettu työelämässä hyvin vastaan. Hänestä Suomessa on maahanmuuttajien kotouttamisessa hyvät periaatteet, vaikkakaan ne eivät aina toimi käytännössä. Paljon onnistuneita asioita on kuitenkin tehty. Esimerkiksi media on muuttanut uutisointiaan niin, etteivät yksittäisten ihmisten rikokset leimaa yhtä herkästi koko ryhmää.

Yussuf näkee, että tärkein asia kotoutumisessa on kieli. Parasta on, jos kielioopinnoissa pääsee Yussufin tavoin vauhtiin jo vastaanotokeskuksessa.

”Kieli on avain yhteiskuntaan pääsemisessä”, hän toteaa.

Piia Leino

Prostituotujen hoito koetteli diakonissojen voimia

1900-luvun alun Helsinki taisteli kuppaa vastaan pakollisin tarkastuksin.

TEKSTI > PIIA LEINO
KUVITUS > ELINA WARSTA

Aina Tarkkanen oli 29.7.1911 häiriköinyt Kumpulassa. Joulukuun 15. päivänä hän oli yrittänyt karata hoitolasta avaamalla väärinmetyllä avaimella ikkunan ja vaa- haamalla ulos pöytiä ja tuoleja. Neljän päivän kuluttua hän oli käyttäytynyt erittäin hävyttömästi ylihoitajaa kohtaan.

OTE ON Helsingin huoltopoliisin kirjauksesta, joka kertoo haastavasta arjesta sukupuolitautilien hoitoon erikoistuneessa Kumpulan ylimääräisessä veneerisessä sairaalassa. Kuppalaksi kutsutussa sairaalassa hoidettiin pääasiassa prostituoituja, jotka viranomaiset toisinaan toimitivat hoitoon vastoin heidän tahtoaan. Tavallisia tauteja olivat tippuri, pehmeä sakkeri ja syfilis eli kuppa.

Prostituutio oli vuosisadan vaihteessa näkyvä ilmiö Helsingin kaduilla ja bordelleissa ja sukupuolitaudit yleinen vitsaus. Rekisteröityjen helsinkiläisprostituoitujen oli käytävä säännöllisesti sukupuolitautiltesteissä, mutta jotkut välttelivät testejä voidakseen jatkaa vapaampaa elämää sairaalan ulkopuolella.

LAITOKSISSA KURI oli tiukka: meikkaaminen, alkoholi, nuuska ja tupakka olivat kiellettyjä. Monet prostituoidut pukeutuivat aikansa naisiksi harvinaisen näyttävästi, mutta laitoksessa heitä odotti harmaa jakku ja siniraidallinen hame. Sairaalaan ympäröi korkea lauta-aita ja sinne pääsi vain yhdestä, tarkkaan var-tioidusta portista erityisellä lupakortilla. Vapaaehtoiset hoidettavat ja pakolla

”Nuorten naisten ajautumista prostituoiduiksi yritettiin estää palvelijatarkodeilla, joissa maaseudulta Helsinkiin työnhakuun tulleet naiset saattoivat asua ennen työpaikan löytymistä.

tuodut prostituoidut pyrittiin pitämään erillään.

Vielä 1900-luvun alussa kuppaa hoidettiin elohopealla, mikä oli usein tuskallista ja jopa hengenvaarallista. Vuonna 1910 käyttöön tuli kehittyneempi lääke, arseeniyhdiste salvarsani, mutta hoito oli edelleen hidasta ja saattoi kestää jopa vuosia.

Poliisi sai toistuvasti selvitellä kahauksia, joissa naiset olivat yrittäneet karata hoitolasta, olleet väkivaltaisia tai käyttäytyneet epäkohteliaasti henkilökuntaa kohtaan. Myös Aina Tarkkanen jatkoi häiriöiden aiheuttamista ja hyökäsi pöytäkirjojen mukaan lopulta tohtorin kimppeun, jolloin häntä ei enää haluttu ottaa sairaalaan.

Diakonissalaitos vastasi hoidosta Kumtähden sairaalassa vuosina 1905-1911. Valtion rahoittama laitos oli aluksi 52-paikkainen, mutta ongelman laajuuden vuoksi paikkaluku nousi vuonna 1907 jo 90:een. Lopulta sairaalassa työskenteli seitsemän sisarta, joille olisi ollut käyttöä myös Diakonissalaitoksen omassa sairaalassa. Diakonissalaitos päätyi lopulta luopumaan resursseja nielevästä hoitotyöstä Kumtähdessä, mikä herätti diakonissojen keskuudessa myös vastaväitteitä. Kaikista vähäosaisimpien, myös prostituoitujen, auttaminen koettiin diakonissojen ydintehtäväksi.

SAIRAALAN YLIHOITAJATAR, diakonissa **Aina Friman** kirjoitti tammikuussa 1911 pastori Palmrothille kirjeen, jossa hän vielä toivoi päätöksen pyörtämistä:

Minun ajatukseni olisi, että koetettas vielä jatkaa työtä täällä Kumtähdessä, sillä kärsimyksien kautta on tämä työ tullut siksi mitä se nyt on. Työ täällä on hyvin raskasta ja vaikeaa että monta kertaa on mieli hyvin masentunut, - - -. Säälän tunteella tulee ajatelleeksi näitä tyttöraukkoja, sillä selväähän on että ovat ihmiskunnan kurjimmat, jotka tarvitsevat auttamista ja pelastamista siitä synnyn loasta mihinkä ovat vajonneet.

Näkemyksistä syntiin langenneina naisina oli tuohon aikaan yleinen. Sukupuolitautilääkärit kirjasiivat ylös prostituution syitä, joiksi saatettiin mainita esimerkiksi kevytmielisyys. Naisten pelastamista kaidalle polulle

pidettiin kuitenkin mahdollisena. Moni luopuikin lopulta prostituutiosta, avioitui ja eli ainakin päällisin puolin katsoen tavallista elämää.

Prostituoidut joutuivat kantamaan pääosan paheellisen elämän aiheuttamasta moraaliseen närkästykseen. Asiakkaat olivat yleensä ylempien sosiaaliluokkien miehiä, usein ylioppilaita, joihin suhtauduttiin ymmärtäväisemmin. Antti Häkkisen tutkimuksen mukaan asiakkaiden ja prostituoitujen välisissä kiistoissa poliisi asettui säännönmukaisesti asiakkaan puolelle.

Nuorten naisten ajautumista prostituoiduiksi yritettiin estää palvelijatarkodeilla, joissa maaseudulta Helsinkiin työnhakuun tulleet naiset saattoivat asua ennen työpaikan löytymistä. Diakonissalaitos ylläpiti palvelijatarkotia vuosina 1869-1876. Se lakkautettiin tilanpuutteen vuoksi, kun kaupunkiin oli jo perustettu muita vastaavia koteja.

SUKUPUOLITAUTIEN hoito jatkui Kumtähden sairaalassa 1960-luvulle, jonka jälkeen kartanosta tehtiin kansakoulu.

Maksullisen seksin määrä väheni yhteiskunnan tasa-arvoistumisen ja lainsäädännön muutosten myötä 1980-luvulle asti, jolloin Helsingissä on arveltu olleen vain parisataa prostituoitua. Ongelma räjähti uudelleen 1990-luvulla Neuvostoliiton kaatumisen jälkeen.

Merle Hani ja **Lilia Ollon** tekivät vuonna 2001 Diakonia-ammattikorkeakoululle opinnäytetyön *Tulevaisuus, en tiedä...* – ulkomaalaisten prostituoitujen elämäntarinoita. Sen mukaan prostituutio muuttui Suomessa näkyväksi 1990-luvulla, kun ulkomaalaiset prostituoidut toivat mukanaan avoimen ja aktiivisen tavan toimia ja hankkia asiakkaita.

”Ensimmäiset venäläiset ja virolaiset naiset ilmestyivät suomalaisen prostituutiokenttään melko pian Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen. Alkuvaiheessa jotkut turisteina tulleet naiset hankkivat rahaa ostoksiinsa seksiä myymällä, sillä ruplan kurssin romahdettua rahat eivät riittäneet tuliaisii ja länsimaisten tava-

roiden ostoon. – – 1990-luvun puolivälissä prostituutio oli jo ammattimaisempaa ja organisoidumpaa”, Hani ja Ollon kirjoittavat.

Lamavuosina 1990-luvun alussa Suomeen rantautui erilaisten erotiikka-, seksi- ja topless-baarien buumi. Hanin ja Ollon mukaan taloudellinen lama ja lähialueiden poliittiset muutokset takasivat seksibisnekseen sekä suomalaista että ulkomaalaista työvoimaa.

HELSINGIN DIAKONISSALAITOS reagoi nopeasti uuden aallon prostituutioon perustamalla prostituoitujen neuvontapisteen diakoniaprojektina tammikuussa 1990. Vielä tuolloin virallinen kanta oli, ettei prostituutio ole Suomessa ongelma.

Pro-tukipisteen toiminta oli aluksi puhelinpalvelua. Tätä nykyä itsenäisenä yhdistyksenä toimivalla Tukipisteellä on toimipisteitä on Helsingissä, Tampereella ja Turussa. Myös toiminta verkossa on tärkeä auttamismuoto. Helsingissä työskentelevät ulkomaalaiset prostituoidut saivat apua myös Diakonissalaitoksen Meritähti-projektista, joka tarjosi heille terveys- ja tukipalveluja.

Uuden aallon prostituutio on herättänyt jälleen keskustelua siitä, miten prostituutioon pitäisi suhtautua. Enää ei puhuta langenneista naisista, mutta stigma on monilta osin tallella. Nykykeskustelussa prostituoidut jaetaan usein paritettuihin uureihin ja vapaisiin, lähinnä suomalaisiin toimijoihin. Hallitus ei aio esittää prostituution täyskieltoa, mutta pyrkii kitkemään paritusta ja ihmiskauppaa tiukentamalla rangaistuksia seksin ostamisesta niiden uhreilta.

Pro-tukipiste on mukana ihmiskaupan vastaisessa Iris-työssä, jossa seurataan haavoittuvassa asemassa olevien ihmisoikeuksien toteutumista ja ihmiskaupan vastaisten toimien vaikutuksia.

Lähteet: Jyrki Paaskosken historiikki, Antti Häkkinen: Rahasta vaan ei rakkaudesta. Prostituutio Helsingissä 1867-1939, Merle Hani ja Lilia Ollon: Tulevaisuus, en tiedä... - ulkomaalaisten prostituoitujen elämäntarinoita. Pro-tukipisteen verkkosivut.

Sisaret sodissa

DIAKONISSAT ANTOIVAT SODISSA APUA KAIKILLE OSAPUOLILLE.
"KOKO MAAILMA ON ITKEVÄ AUTIOMAA", SISAR KUVAILI TUNTOJAAN.

TEKSTI > PIIA LEINO KUVAT > HDL ARKISTO

SISÄLLISSOTA 1918

VANGILLE ANNETTU PUKU TOI DIAKONISSALLE VAIKEUKSIA

Punaisen terrorin uhrien etsintää, valkoisten kostotoimien aiheuttamaa järkytystä, syytöksiä pakoyrityksen avustami-

sesta. Sisällissota vuonna 1918 pakotti Diakonissalaitoksen sisaret työskentelemään harvinaisen vaikeissa oloissa.

Yksi raskaimpia työpaikkoja oli Tammisaaren vankileiri, jossa noin kolmasosa lähes 9000 vangista kuoli. Tammisaaressa työskenteli viisi Helsingin diakonissalaitoksen sisarta. Diakonissa **Edith Sjösten** hakeutui leirille oma-aloitteises-

ti sairaanhoitajaksi heinäkuussa 1918 ja kuvasi leirin oloja kirjeessään:

"Siellä makaavat kuolleet, kuolevat ja kuumesairaavat vieri vieressä täynnä syöpäläisiä likaisella asfalttilattialla muutamia ryysyjä päänsä alla. -- Kuinka raskasta on elämä, koko maailma on itkevä autiomaa. -- Silloin tällöin hiljaisuuden rikkoo yksittäinen laukaus, huuto

Vasemmalla: Diakonissat hoitivat sisällissodan aikana myös saksalaisia sotilaita siinä missä punakaartilaisia.

Oikealla: Diakonissa Edith Sjösten työskenteli Tammisaaren vankileirillä.

piileskeli punakaartilaisia pakoilevia virkamiehiä ja suojeluskuntalaisia sekä työläisiä, jotka eivät halunneet liittyä kaartiin.

Diakonissalaitoksen sisaret etsivät sodan aikana punaisten terrorin uhreja ja siistivät vainajia hautaamista varten. Punaisten tarkastivat Diakonissalaitoksen kahdesti ja takavarikoivat mm. Punaisten Ristin vaatelähetysten, mutta eivät muuten häirinneet laitoksen toimintaa.

Sisaret kokivat velvollisuudekseen auttaa kaikkia, vaikka valkoinen Suomi ei katsonut punaisten auttamista hyvällä. Diakonissa **Sandra Hjon** koki oman-tunnontuskia, kun ei voinut lähteä auttamaan haavoittuneita rintamalle.

”Minä olen kans kyselly ja ihmetelly kun ei lähdetä auttamaan, tekis minun-kin mieli - -. Hoitaahan valtakuntain välisissä sodissa sairaanhoitajat vihollisia niin kuin omia, ja meillähän ovat kaikki omia kansalaisia. Voi kun ihan raastaa sydäntä kun ajatellu, että ne nyt toinen toistaan vastaan taistelee julmin asein.”, Hjon kirjoitti maaliskuun puolivälissä 1918.

VANKEJA LUKITTIIN KYLPLYLÄOSASTOLLE

Sodan viimeisten päivien taisteluissa 12.4.1918 Helsingin Diakonissalaitos jäi kirjaimellisesti rintamalinjojen väliin, kun saksalaiset etenivät Eläintarhan huvila-alueelle. Punaisten torjuivat hyökkäystä konekivääreillä ja käsiaseilla Vesilinnan, nykyisen Linnanmäen, kallioilta ja diakonissalaitoksen takaa Kalliosta ja Sörnäisistä.

Jyrki Paaskosken historiikin mukaan Diakonissalaitoksen tontille päässeet saksalaiset otettiin riemuiten vastaan. Sairaalassa hoidettiin noina päivinä haavoittuneita saksalaisia, suojeluskuntalaisia ja punakaartilaisia. Muutamia taistelussa vangittuja punakaartilaisia lukiittiin sairaalan kylpyosastolle. Kirkkoon sijoitettiin siviilejä, jotka etsivät suojaa taisteluilta.

Tontin korkeimmalla kohdalla sijainnut lastensairaala kärsi pahimmat tuhot, mutta vain kaksi lasta sai lasinsirpaleista pintanaarmuja.

Sodan jälkeisessä vihanpidossa Diakonissalaitos pyrki ottamaan sovitteluvaa roolia. Johtaja Palmroth katsoi, että diakoniatyö voi tasoiittaa luokkien välistä kynnystä ja osoittaa molemmille luokille niiden yhteiset edut.

TALVISOTA 1939-1940

JÄISIÄ VAINAJIA, PAKOLAISJUNIIN SYNTYVIÄ LAPSIA

Ruumiit olivat usein jäässä. Heidät tunnistettiin tuntolevyistä tai rintataskussa olevista nimikorteista, tarvittaessa sulatettiin, pestiin, puettiin ja pantiin arkkuihin. Talvisotaa käyvä Suomi lähetti vainajansa haudattavaksi kotipaikkakunnilleen, vaikkei se sodissa yleensä ole tapana. Käytäntöä perusteltiin muun muassa sillä, että taistelutoverit kokivat kotiin lähettämisen rauhoittavaksi.

Kaatuneiden Evakuoimiskeskuksessa työskentelevät olivat vapaaehtoisia hoitoalan ammattilaisia. Eräs heistä oli vanhempi, tuntemattomaksi jäänyt diakonissa, jolla tiettävästi oli kokemusta jo vuoden 1918 sisällissodan vainajien käsittelystä.

Keskusta perustamassa ollut Diakonissalaitoksen apulaispastori Jussi Sinnemäki kuvasi vapaaehtoisia toteamalla,

ja sen tapainen. Sitten hiljenee jälleen.”

Edith Sjösten joutui leirillä hankaluuksi annettuaan erälle vangille kuluneen miesten puvun. Vankia epäiltiin paon suunnittelemisesta ja sisar Edithiä sen avustamisesta. Ylihoitajatar, diakonissa **Olga Matilda Hjon** kertoi tapauksesta kirjeessä Diakonissalaitoksen johtaja **Arthur Palmrothille** ja katsoi, että syytökset olivat tuulesta temmattuja.

”Yksi asia on minulle selvillä ja se on, ettemme elä täällä oikeuden vaan mielivallan alaisina.”, Hjon kirjoitti.

PIILOPAIKKA VALKOISILLE JA TYÖLÄISILLE

Sodan julmaa loppunäytöstä edelsivät talvi ja kevät, joiden aikana Helsingin Diakonissalaitos toimi punaisten hallitsemassa pääkaupungissa. Laitoksella

”Mielelle on tärkeää, että on järkevää tekemistä”

Maire koki nuoruudessaan traumaattisen tapahtuman, jonka jälkeen mikään ei ollut entisellään. Kun äiti kysyi, missä se iloinen Maire on, Maire vastasi: ”Sitä ei enää ole.”

Vaikeat kokemukset voivat jättää avohaavat loppuelämäksi. Muiden tuki ja mielekäs tekeminen auttavat. Niin myös Mairea, jolle tänään tuovat elämäniloa Diakonissalaitoksen taidepajat ja oma bändi nimeltä Kellarin kundit. Maire rokkaa bändin solistina. ”Järkevä tekeminen on mielelle tärkeää”, Maire painottaa.

**Anna kovia kokeneille ihmisille
syy hymyyn: hdi.fi/rohkeutta.**

**HELSINGIN
DIAKONISSALAITOS**

> HDL 150 v .

että ”oli liikuttavaa nähdä, millä rakkau-
della ja hartaudella nämä naiset tähän
raskaaseen työhön ryhtyivät”.

LAITOKSEN IKKUNAT SIRPALEIKSI JOULUN ALLA

Diakonissoja työskenteli myös eri puo-
lilla maata sijainneissa sotasairaaloissa.
Sensuurin vuoksi he eivät voineet pal-
jastaa kirjeissään olinpaikkaansa ja myös
työn luonteesta kerrottiin niukasti.

Vuosi sodan päättymisen jälkeen
Kannaksella sijainneen pääsidontapai-
kan sairaanhoitaja, koesisar **Irja Lahti**
valotti työn todellisuutta *Viesti*-lehdessä.
Lahden mukaan sidontapaikkana toimi-
neen koulun lattiat olivat täynnä ha-
voittuneita, ja ”tällöin jouduimme nä-
kemään paljon sellaista, mikä varsinkin
alussa vaikutti aivan järkyttäen”.

Työtä tehtiin pääasiassa pimeän
aikaan, koska haavoittuneita ei voinut
siirtää päivisin sidontapaikan paljas-
tumisvaaran vuoksi. Lahden mukaan
työhön kuului muun muassa hätäleik-
kauksia, siteiden vaihtamista ja haavojen
puhdistamista ja nukkumaan pääsi vasta
aamuyön viimeisinä tunteina.

Myös Diakonissalaitos toimi talviso-
dan aikana sotasairaalan, jossa hoideti-
tiin rintamalla haavoittuneita sotilaita ja
pommitusten uhreiksi joutuneita siviile-
jä. Sairaala siirrettiin jo sodan alkupuolella
pommitusvaaran vuoksi Malmille ja
Tapanilaan, jolloin Diakonissalaitokselle
jäi vain ensiapuasema.

Diakonissalaitos saikin pommituk-
sissa vaurioita, joista pahimmat koettiin
joulun alla 21.12.1939. Sirpale- ja pa-
lopommit vaurioittivat tuolloin Elimiä,
sisarkotia ja kirkkoa. Pommit syyttivät
tulipaloja, tuhosivat laitoksen autoja ja
särkivät ikkunoita. Kaikki korttelin pi-
han puolen rakennusten ikkunat olivat
sirpaleina, sisään satoi sakeasti lunta ja
pakkanen halkaisi putkia. Henkilövahin-
goilta kuitenkin vältyttiin.

UUPUNEET PAKOLAISET JÄRKYTTIVÄT SISARIA

Talvisota aiheutti humanitaarisen krii-
sin, joka Paaskosken historiikin mukaan
vahvisti monen sisaren kutsumusta
auttamistyöhön. Kentällä toimivat sisa-
ret saivat voimaa ajatuksesta, että Jumala

Diakonissalaitoksen sairaalassa hoidetaan Helsingin ensimmäisissä pommituksissa talvisodan alussa loukkaantunutta potilasta.

taisteli Suomen puolella. Väkivallan taustalla uskottiin olevan jumalainen suunnitelma, jota ihmismieli ei voinut käsittää.

Pakolaisten asuttaminen oli Suo-
melle suuri ponnistus, jossa diakonissat,
koesisaret ja lotat auttoivat perustamalla
maalaispitäjiin tilapäisiä sairaaloita. Sisa-
ria oli mukana myös siirtojunissa, joilla
pakolaisia kuljetettiin.

Sisarten kirjeet kertovat lopen uu-
puneista pakolaisista, tavaravaunujen
ahtaudesta ja liasta, sairaista ja kuolleista
lapsista ja jääkylmistä tilapäisasumuksista.
Sisaret surivat erityisesti lapsia ja
raskaana olevia naisia, joista jotkut sai-
vat junissa keskenmenoja tai synnyttivät
lapsia.

Hämeenlinnassa työskennellyt koesi-
sar **Eira Salmenlinna** kirjoitti pakolais-
ten kohtalosta järkyttyneenä johtajatar
Wennervirrälle heti talvisodan alussa:

*”Useimmat olivat lopen uupuneita,
aivan säälittävässä kunnossa. Siinä jal-
kojen juuressa oli koko omaisuus muuta-
missa nyyteissä ja lisäksi suuri lapsilau-
ma. Kodit olivat maan tasalla. Jokaisen
katseesta luki mykkää kärsimystä.”*

JATKOSOTA 1941-1944

INNOSTUS PYHÄSTÄ SODASTA HIIPUI KATKERIIN VUOSIIN

Jatkosodan alku oli Suomessa, myös
Diakonissalaitoksella, innostuksen aikaa.
Jatkosotaa kutsuttiin kirkon piirissä yleis-
esti ”pyhäksi sodaksi” ja ”ristiretkeksi”.

**”Jouduimme näke-
mään sellaista,
mikä varsinkin
alussa vaikut-
ti aivan järkyt-
tään.”**

Sodan pitkittyessä uupumus ja huoli
kasvoivat sekä kotona että rintamalla.

Jatkosodan pitkä asemasotavaihe vei
osan sisarista ”villiin itään”, joka tarjosi
kovan työn ja kurjuuden lisäksi seikkai-
lua ja eksotiikka. Esimerkiksi Äänislin-
nan sotasairaalassa työskenteli parhaim-
millaan toistakymmentä sisarta, joista
monet olivat hakeutuneet tarkoituksella
jännittäväksi kuvattuun kaupunkiin.

Koesisar **Ilmi Loppela** kirjoitti
Itä-Karjalasta: *”Kyllä on aivan toista
olla täkäläisessä ympäristössä ja olla
siellä diakonissalaitoksella. Täällä kyllä
varmasti karisee ihmisestä pois kaikki
teko- ja ihmiskeskeinen kristillisyyys.”*

Sodan pitkittyessä äänenpainot kävi-
vät huolestuneemmiksi. Sisaria masensi
muun muassa sotilaiden karkea käytös,
juopottelu ja kortinpeluu. Äänislinnassa
työskentelevä sisar **Annikki Niemi** kir-
joitti maaliskuussa 1943: ”Joskus tuntuu
siltä, että pojat eivät jaksakaan pitkälti. Harva
se päivä käy poliklinikalla sellaisia, jois-
ta näkee, että ne ovat henkisesti aivan
äärimmilleen uupuneita.”

Diakonissalaitoksella hoidettiin talvisodan aikana rintamalla haavoittuneita sotilaita ja pommitusten uhreiksi joutuneita siviilejä. Sairaala siirrettiin jo sodan alkupuolella pommitusvaaran vuoksi Malmille ja Tapanilaan, jolloin Diakonissalaitokselle jäi vain ensiapuasema.

SOTAVANKIEN HOITO KOETTELI SISARIA

Muutamit diakonissat työskentelivät sotavankisairaaloissa, joissa oli pulaa sekä tarvikkeista että henkilökunnasta. Työ aiheutti ristiriitaisia tunteita.

”Sanon rehellisesti, etten ensimmäisenä päivänä tuntenut sitä työn iloa kuten tunsin omia poikia hoitaessa, vaikka alituisen on mielessä Raamatun sanat, rakastakaa vihollisianne.”, kirjoitti diakonissa **Helmi Häkli**, joka hoiti venäläisiä Pälksaaren sotasairaalassa.

Suomalaiset saivat jatkosodan aikana vankiksi noin 67 000 neuvostosotilasta ja parisataa naista. Valtaosa vangeista sijoitettiin työmuodostelmiin, jossa he joutuivat tekemään pakkotahtista työtä heikolla ravinnolla. Vankeja kuoli aliravitsemukseen ja tauteihin pelkästään talven ja kevään 1942 aikana noin 16 000.

Ainakin yksi sisar työskenteli sairanhoidtajana suomalaisten poliittisten vankien leirillä, jossa hän joutui todistamaan vankien väkivaltaista kohtelua. Koesisar **Essu Sikanen** kirjoitti tuntevansa itsensä pieneksi ja vähäpätöiseksi mieslauman keskellä ja tunsii myötätun-

toa halveksittuja vankeja kohtaan.

”Nämä hoidokkini nim. ovat kaikki sellaisia, jotka maailman silmissä ovat halveksittuja ja jotka varmasti tuntevat tuon raskaana painona sisimmässään. Kumpu vain eivät tuntisi itseään Herran-kin hylkäämiksi.”, hän kirjoitti.

SUURHYÖKKÄYS TÄYTTI SAIRAALAT

Neuvostoliiton suurhyökkäys Karjalankannaksella kesäkuussa 1944 täytti sotasairaalat nopeasti haavoittuneista sotilasta ja jopa Diakonissalaitoksen oppilaat saivat komennuksia kenttä- ja sotasairaloihin. Kuolevat ikätoverit jäivät vaivaamaan monia sisaria, mutta kokemusten käsittelyä terapiassa ei vielä tunnettu.

Suomalaiset säästyivät siviilikohteiden pommituksilta asemasodan ajan, mutta helmikuussa 1944 Neuvostoliitto pommitti Helsinkiä kolme kertaa massiivisesti. Pommituksissa kuoli 145 ihmistä, mikä oli aineellisiin vahinkoihin nähden vähän. Henkiä saattoi pelastaa helsinkiläisten evakuointi, johon myös Diakonis-

salaitoksen sisaret osallistuiivat.

Sisar **Elly Söderlund** kirjoitti Sörnäisten kolmannen pommitus yön jälkeisestä aamusta:

”Lähden taas kierrokselle. - - Itketyneitä, lopen uupuneita ihmisiä seisokelele kaduilla sammutusletkujen, lasinsirpaleiden, kaikenlaisen rojun keskellä. - - Muuan mies on onnistunut saamaan kaiken irtaimistonsa kootuksi kadulle talosta, joka sitten kuitenkin säilyi, ja alkaa nyt raahata tavaroitaan takaisin. Eräs toinen seisoo pieni matkalaukku kädessään tuijottaen, vain tuijottaen sitä kohti, mikä vielä eilen oli hänen kotinsa, mutta nyt vain savuava röykkiö.”

Kesän 1944 suurhyökkäys ja siitä selviäminen koettiin yleisesti jonkinlaiseksi Suomen historian taitekohdaksi. Myös Diakonissalaitos joutui sodan jälkeen muutospaineiden eteen. Yli kolmasosa sotavuosina aloittaneista sisaroppilaista erosi ennen sodan loppua. Monet sodan karaisemat nuoret pitivät sisarkotijärjestelmää holhoavana ja laitosta vanhoillisena.

Lähde: Jyrki Paaskosen historiikki

> HDL 150 v .

Keuhkotauti teki tuhoaan köyhissä perheissä

Röntgentekniikka auttoi taudin nujertamisessa. Diakonissalaitos sai röntgenlaitteen ensimmäisten joukossa. Pitäjänmäen lastenkoti keskittyi tuberkuloosin hoitamiseen.

TEKSTI > PIIA LEINO KUVAT > HDL ARKISTO & WIKIMEDIA COMMONS

LIKAA, KYLMYYTTÄ, syöpäläisiä ja lapsia repaleisissa vaatteissa. Pimeän huoneen ainoassa sängyntapaisessa makaa keuhkotautia sairastava äiti. Diakonissa lääkitsee sairaan, antaa ruokaa ja puhtaita vaatteita, lukee sitten perheelle Raamatua ja laulaa virsiä, lupaa tulla seuraavana päivänä uudelleen.

Lopulta kuolema korjaa avustettavan, mutta diakonissan helpotukseksi taivaan valtakunnasta on ehditty puhua.

Tällaiset kuvaukset toistuivat köyhiä auttavien seurakuntadiakonissojen kirjeissä 1800- ja 1900-luvun vaihteessa. Keuhkotaudista eli tuberkuloosista kirjoitettiin paljon, paitsi yleisyyden, myös huomioarvon vuoksi. Sydäntäsärkevät kuvaukset keuhkotautisista lapsista vetosivat lahjoittajiin, mikä auttoi keräämään varoja sairauden vastaiseen työhön.

Keuhkotauti tappoi erityisesti huono-osaisia. Vuonna 1882 valmistui Helsingin ensimmäinen kuolinsyytilasto, jonka mukaan noin neljäsosa vuoden aikana kuolleista oli menehtynyt tuberkuloottisiin sairauksiin. 1900-luvun alussa keuhkotauti oli yhä kansansairaus, jonka kitkemiseen keskittyivät lukuisat järjestöt ja muut tahot, myös Helsingin Diakonissalaitos.

Tuberkuloosin nujertaminen Suomesta vaati pitkän ja sitkeän ponnistelun. Merkittävää roolia kamppailussa näytteli röntgentekniikka. Diakonissalaitoksen sairaala sai ensimmäisen röntgenkoneensa vuonna 1905 eli pian sen jälkeen, kun laite oli otettu käyttöön Helsingin Kirurgisessa sairaalassa.

Luu-tuberkuloosiin sairastuneita lapsia varten valmistui vuonna 1906

30-paikkainen lastensairaala Diakonissalaitoksen Alppikadun tontin korkeimmalle kohdalle. Se rakennettiin suurelta osin lahjoitusvaroin.

KEUKOTAUTI OLI USEIN yksi traaginen osa vähäosaisten perheiden kamppailua äärimmäisen köyhyyden, alkoholi-ongelmien ja suuren lapsilauaman kanssa.

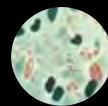
Pelätty spitaali teki uuden tulehksen 1900-luvun alussa

EPÄMUODOSTUMIA aiheuttava spitaali oli Suomessakin pelätty sairaus, joka näytti 1900-luvun alussa kuitenkin jo lähes voitetulta.

Vuosisadan vaihteessa tautia havaittiin yllättäen eri puolilla Suomea, ja keväällä 1900 Lääkintöhallitus kysyi, voisiko Diakonissalaitos hoitaa uuden spitaalili eli leprasairaalan toiminnan aloittamisen. Pahamaineinen tauti haluttiin saada kuriin pikimmiten.

20-paikkainen leprasairaala aloitti toimintansa Sörnäisissä. Ympäristön painostuksesta se jouduttiin kuitenkin siirtämään Helsingin ulkopuolelle. Sairaala muutti Orivedelle entiseen armeijan reservikasarmiin vuonna 1904. Valtion määrärahan turvin toimivaa laitosta johti ensimmäisenä diakonissa Cecilia Blomqvist. Sairaala toimi Orivedellä vuoteen 1953 saakka.

SPITAALI OLI YLEISIMMILLÄÄN 1600-LUVULLA

TAUTI: Bakteerin aiheuttama, krooninen sairaus, joka aiheuttaa epämuodostumia eri puolille kehoa.

Nykyään helposti hoidettavissa monilääkehoidolla.

ENNEN: Lepra oli Suomessa yleisimmillään 1600-luvulla. 1900-luvun alussa tautia ha-

vaittiin yllättäen taas eri puolilla maata, mutta laajaksi epidemiaksi tauti ei päässyt paisumaan.

NYT: Suomessa on havaittu 1950-luvun jälkeen muutamia tapauksia, joissa lepratartunta on saatu Aasiasta. Valtaosa nykypäivän leprapotilaista elää Intiassa, Myanmarissa ja Nepalissa.

Keuhkotautia sairastavia lapsia ei aina huolitettu lastenkoteihin, joten muutamissa Diakonissalaitoksen lastenkoteissa keskityttiin nimenomaan heidän hoitoonsa. Pitäjänmäen lastenkodin perustamisen taustalla oli alun perin huoli ennen kaikkea tuberkuloosia sairastavista lapsista. Lahjoitusvaroilla perustettu lastenkoti aloitti vuonna 1910 huvilassa

Sörnäisissä, mutta se siirrettiin pian Pitäjänmäelle, jossa ilman katsottiin olevan puhtaampaa.

Pitäjänmäen lastenkotiin otettiin sekä tuberkuloosia sairastavia lapsia että niitä, joiden lähipiirissä oli havaittu tautia. Hoitojaksot saattoivat kestää jopa kymmenen vuotta. Kaikkein heikoimpia lapsia varten perustettiin laitokseen

TUBERKULOOSI YLEISTYI PULA-AIKOINA

TAUTI: Bakteerin aiheuttama keuhkosairaus. Johtaa hoitamattomana usein kuolemaan.

ENNEN: Kansantauti, jonka epidemiat koettelivat erityisesti pula-aikoina. 1930-luvulla tuberkuloosin kuoli yhä lähes 10 000 suomalaista.

NYT: Viime vuosina tautitapauksia on todettu Suomessa enää muutamia satoja vuosittain. Maailmalla tapauksia on miljoonia vuosittain. Maailman terveysjärjestön WHO:n arvon mukaan maailman väestöstä kolmasosa on tuberkuloosibakteerin kantajia.

Pitäjänmäen lastenkodin lapset saamassa valohoitoa, joka oli keskeinen tuberkuloosin hoitomuoto. Valo edistää D-vitamiinin tuotantoa ja D-vitamiinin uskottiin parantavan taudin.

kotikoulu, jossa saattoi suorittaa kansakoulun oppimäärän.

Pitäjänmäen lastenkotien lapsimäärä kasvoi erityisesti sisällissodan jälkeen ja 1930-luvun pulavuosina. Lasten joukossa oli myös muutamia punaorpoja, joiden tarinat olivat traagisia: isät olivat usein vankileirillä tai jo kuolleet siellä ja äidit kykenemättömiä hoitamaan lapsia esimerkiksi tuberkuloosin takia. Joistain lapsista ei tiedetty muuta kuin nimi, jopa syntymäaika oli hämärän peitossa.

Lähteet: Jyrki Paaskosken historiikki, Terveyskirjasto, Oiva Turpeinen: Kuppaa - kuninkaan ja keuhkäläisten viitsaus, Antti Häkkinen: Rahasta vaan ei rakkaudesta. Prostituutio Helsingissä 1867-1939

Kuppa piinasi myös lapsia

ENNEN PENISILLIINIIN keksimistä kuppa eli syfilis oli vaikeasti hoidettava ja yleinen tauti. Vitauksen katsottiin liittyvän erityisesti prostituutioon, joka oli Helsingissä näkyvä ilmiö.

Kuntähden sairaala, tuttavallisemmin Kuppala, perustettiin vuonna 1905, ja Diakonissalaitos vastasi sen toiminnasta vuoteen 1911. Sairaalassa hoidettiin kupan lisäksi myös muita sukupuolitauteja kuten tippuria ja pehme-

ää sankkeria. Hoidettavana oli varsinkin prostituutioita, ja hoito saattoi kestää jopa vuosia.

Kuppa saattoi tarttua äidiltä lapselle ja tauti olikin lapsilla melko yleinen. 1800-luvun lopulla lähes kymmenesosa kuppapöytätilaista oli alle 10-vuotiaita lapsia.

Kuppaongelma saatiin kuriin penisilliinin keksimisen myötä. Penisilliinin käyttö 1950-luvun alusta lähtien mahdollisti kupan hoitamisen riittävän nopeasti.

SUOMI OLI EUROOPAN KUPPAISIN MAA

TAUTI: Bakteerin aiheuttama kuppa tarttuu pääasiassa seksin välityksellä, mutta myös äidistä lapseen. Hoitamattomana leviää sukupuolielimistä muualle elimistöön ja aiheuttaa aggressiivisia solumuutoksia.

ENNEN: Kuppa paisui Suomessa laajasti tiedostetuksi

kansanterveydelliseksi ongelmaksi 1700-luvun alkupuolella. 1860-luvulla Suomen kuppaongelma oli väkilukuun suhteutettuna Euroopan pahin. 1900-luvun alussa jopa kymmenesosa Euroopan väestöstä sairasti kuppa.

NYT: Suomessa vuosittain noin 200 tartuntaa, joista puolet on saatu ulkomailta.

> HDL 150 v .

Taistelu tauteja vastaan vei röntgensäteistä 3D-eliimiin

150 vuotta sitten kuoltiin nälkään ja tartuntatauteihin, pian taudit voidaan ehkä ehkäistä jo ennen puhkeamistaan.

TEKSTI > PIIA LEINO KUVAT > HDL ARKISTO & WIKIMEDIA COMMONS

HELSINGIN Diakonissalaitoksen perustamisen aikaan vuonna 1867 elettiin suuria nälkävuosia, joiden aikana 150 000 suomalaista kuoli kahdessa vuodessa nälkään ja tartuntatauteihin. Nälänhätää ajoi liikkeelle ihmisjoukkoja, joiden mukana levisivät tyyfukseksi kutsuttu pilkkukuume ja toisintokuume. Muita yleisiä kuolinsyitä olivat muun muas-

sa isorokko, punatauti ja keuhkotauti. Monen kuolinsyiksi kirjattiin vesitauti, mikä liittyy nälän aiheuttamaan vesipöhöön.

Eliniän odote oli jo ennen nälkävuosia alhainen: miehillä noin 35 vuotta ja naisille vajaat 40 vuotta. Keskimääräistä elinikää lyhensi erityisesti suuri lapsikuolleisuus.

Röntgen

SAKSALAINEN Wilhelm Röntgen kehitti tekniikan, jolla voitiin läpivalaista ihon lisäksi esimerkiksi puuta ja paperia. Hän aloitti tutkimukset vuonna 1895 ja jo seuraavana vuonna lääketieteilijät testasivat uutta menetelmää.

Suomen ensimmäinen röntgenkone otettiin käyttöön Helsingin Kirurgisessa sairaalassa vuonna 1901 ja Diakonissalaitoksella vuonna 1905.

Röntgentekniikalla oli merkittävä osuus esimerkiksi keuhkotuberkuloosin nujertamisessa.

Penisilliini

PENISILLIINI oli ensimmäinen antibiootti, joka saatiin kehitettyä lääkinälliseen käyttöön.

Lääke löydettiin jo 1800-luvun puolella, mutta sen teho elävissä organismeissa osoitettiin 1940-luvun vaihteessa.

Penisilliini tuli Suomessa käyttöön 1950-luvun alussa ja mullisti mm. keuhkokuumeen, tuberkuloosin ja kupan hoidon.

Tätä nykyä antibiootteja käytetään laajasti erilaisiin bakteeri-infektioihin. Vaarana on niiden liikakäyttö ja sen aiheuttama antibiooteille vastustuskykyisten bakteerien muodostuminen.

Ultraääni

KAIKUKUVAUS eli ultraääni-tutkimus perustuu ääniaaltoihin. Se on potilaalle turvallista, koska ultraääni etenee kudoksissa väliaineen värähtelynä kuin puhke ilmassa.

Ultraäänellä voidaan kuvata esimerkiksi sisäelimiä, sydäntä ja lihaksia.

Diakonissalaitos lähti osakkaaksi ultraäänitutkimuksia tekevään Ultrascan Oy:öön vuonna 1978. Myöhemmin laitos osti yrityksen loput osakkeet ja integroisen toiminnan oman sairaalansa röntgenosaston yhteyteen.

Suomen kaikkien aikojen toinen röntgenlaite otettiin käyttöön Diakonissalaitoksella vuonna 1905.

Parantunut ravinto ja lääketieteen kehitys ovat nostaneet suomalaisten eliniän 81 vuoteen ja yleisimmät kuolinsyyt ovat nyt erityisesti vanhuuden vaivoja: verenkiertoelinten sairauksia, kasvaimia ja dementiaa.

Eliniän odotetaan nousevan jonkin verran edelleen, mutta ihmislajin maksimi-ikä pysynee 115–125 vuoden välillä.

Merkittävä osansa hoidon parantumisessa on ollut sairaanhoitajien koulutuksella, jonka Helsingin Diakonissalaitos aloitti järjestelmällisessä muodossa vuonna 1883. Se oli ensimmäinen vaikiintunut sairaanhoitajakoulu Suomessa.

Myös monet uudet keksinnöt on otettu Diakonissalaitoksen sairaalassa tai lääkärikeskuksissa käyttöön ensimmäisten joukossa. Seuraavassa esitellään neljä sairauksien hoitoa helpottanutta keksintöä ja kolme kehityssuuntaa, joiden odotetaan mullistavan kenttää tulevaisuudessa.

Lähteet: Demos Effect, Jycki Paaskosken historiikki, Duodecim Terveyskirjasto, Ar-no Forsius: Tartuntataudeista Suomessa 1860-luvun katovuosina

Magneettikuvaus

KUVAUSTUNNELISSA tehtävällä magneettikuvausella nähdään kudoksia, joita röntgenillä ei näy. Se on ylivertainen aivojen ja selkäytimen kuvantamisessa. Ensimmäinen magneettikuva julkaistiin vuonna 1973, mutta menetelmän yleistyminen lääketieteessä vei parikymmentä vuotta.

Diakonissalaitos perusti vuonna 1987 yhdessä lääkäri Heikki Aiton kanssa Diamag Oy:n. Se oli ensimmäinen Suomessa magneettikuvia ottanut yksityinen yritys.

Räätälöidyt lääkkeet

LÄÄKKEET vaikuttavat eri ihmisiin eri tavoin. Tulevaisuudessa jokaiselle uskotaan voitavan räätälöidä yksilöllinen lääkitys genomitietojen ja 3D-printtauksen avulla.

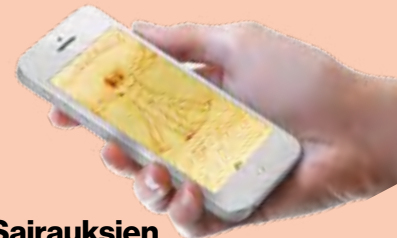
Yksilöllisten lääkkeiden enustetaan lisäävän valtavasti lääkkehoidon vaikuttavuutta sekä vähentävän lääkekuolemia ja muita haittavaikutuksia. Tätä nykyä lääkekuolemat ovat Yhdysvalloissa toiseksi yleisin kuolinsyy.

Keinoelinten valmistus

3D-PRINTTAUKSELLE on jo nyt onnistuttu tuottamaan elävää kudosta kuten niveliä, ihoa ja luuta. Tulostettu keinokorva on myös onnistuttu siirtämään ihmiselle. Menetelmän kehittyessä ihmiselle voitaneen valmistaa yhä uusia elimiä, joita keho ei hyllä.

Helsingin yliopistollisessa keskussairaalassa 3D-tulostettua sydäntä on käytetty harjoittelusydämenä, jonka avulla leikkaukseen voitiin valita esimerkiksi oikeanlaiset katetrit ja siten lyhentää sen kesto.

Sairauksien ehkäisy ennalta

SUURET ohjelmistoyritykset kehittävät parhaillaan tekoälyä, jonka avulla suurten tietomassojen yhdistäminen personoituun hoitoon mahdollistuu. Ensimmäiset kokeilut alkavat Suomessa 2017.

Ensi vaiheessa tekoälyllä pyritään varmistamaan diagnoosien oikeellisuutta. Todellinen läpimuro tapahtuu, kun tekoäly pystyy ennakoimaan sairauksien syntyä.

Kun tekoäly yhdistetään ihmisen genomitietoihin, on periaatteessa mahdollista ehkäistä sairauksien synty jo ennalta.

> HDL 150 v.

Diakonissalaitos osti vuonna 1980 Lauttasaaren Tutkimuskeskuksen, jonka avulla laitos pääsi työterveysliiketoiminnan aallonharjalle.

Laupeudentyötä bisneksen voimalla

Diakonissalaitos nousi yhden naisen suojista konserniksi ja etsii alati suuntaansa.

TEKSTI > PIIA LEINO KUVAT > HDL ARKISTO

SAAKO KRISTILLISEEN lähimmäisenrakkauteen perustuva laitos sijoittaa squash-halleihin? Entä kylpylään? Tällaiset kysymykset tulivat ajankohtaisiksi 1970-luvulla, kun Helsingin Diakonissalaitoksen säätiön varoille etsittiin tuottavia sijoituskohteita.

Laitos oli tuolloin toiminut jo yli sata vuotta ja yleensä ongelmana oli ollut varojen puute, ei niiden sijoittaminen. Nyt laitoksen johdon ostoslistalla oli muun muassa taloja työsuhteasunnoiksi sekä squash- ja teollisuushalleja. Kyl-

pyläbisnes jäi lopulta kokeilematta korkean hintapyynnön ja laitoksen profiiliin sopimattomuuden vuoksi.

Yhtä kaikki osa laitoksen henkilökunnasta epäili, että aate oli jäänyt rahan kilinän alle. Diakonissojen etuja valvonnut johtajatar **Gunnel Stenbäck** antoi johdolle sapiskaa säätiön hallituksen kokouksessa tammikuussa 1974. Hän ihmetteli muun muassa potilashotelliin rakennettua Auroraa, joka toimi lähinnä turistihotellina ja ihmetteli, miksei hätää kärsiviä enää auteta.

Johtaja **Matti Ojala** puolusti säätiön hallituksen linjaa. Hän katsoi diakonian ja liiketoiminnan edellyttävän toinen toistaan, koska valtiovalta ei tukenut yksityistä säätiötä verovaroin.

Dosentti **Jyrki Paaskosken** mukaan bisneksen ja arvojen välinen ristiriita oli 1970-luvulla laitoksella melko selvä. Hyvinvointivaltion vahvistuessa hädänalaisimmat eivät enää olleet tuberkuloosin riuduttamia lapsiperheitä vaan esimerkiksi asunnottomia alkoholisteja, joiden hoivaaminen herätti ristiriitaisia tunteita.

Hotelli Aurora rakennettiin Alppikadun kortteliin. Potilaiden omaisille alun perin ajateltu hotelli toimi käytännössä turistihotellina.

”Taustalla keskustelussa oli suuri sosialismin pelko: Ei voitu lähteä hyvinvointivaltion kelkkaan mukaan ja huolehtia kaikista hädänalaisista. Vanhainkodit, lastenkodit ja sairaanhoito koettiin kuitenkin tärkeiksi. Myös sairaanhoitokoulutus oli identiteettikysymys, koska sitä oli tehty alusta asti eikä sairaala toiminut ilman sitoutunutta työvoimaa”, Paaskoski sanoo.

DIAKONISSALAITOKSEN alkuaikoina jopa kolme neljäsosaa sen vuosittaisista tuloista tuli suurimmalta tukijalta **Aurora Karamzinilta**. Karamzin onnistui hankkimaan myös muita tukijoita Venäjältä ja Helsingin säätyläisistä.

Laitoksen varallisuus kertyi pikkuhiljaa diakonissojen ja muun henkilökunnan omistautuneen työn, lahjoitusten ja onnistuneiden sijoitusten kautta. 1970- ja 1980-luvuilla tuo omaisuus paisui riippää vauhtia. Erityisen merkittävää tässä oli se, että laitos onnistui pääsemään työterveysliiketoiminnan kasvun aallonharjalle. Lautasaaren Tutkimuskeskus LATU:n osto toi kerralla laitokselle viisi terveysasemaa ja tuottoisaa laboratorioliiketoimintaa. LATU:sta muodostui myöhemmin Diacor, johon liitettiin laitoksen sairaala ja omat terveysasemat.

Kova kasvu kesti 1990-luvun lamaan asti. Paaskosken mukaan käänne arvo maailmassa näkyi kuitenkin jo ennen

lamaan. Laitos oli aloittanut kaikkein hädänalaisimpien auttajana ja 1980-luvun lopulla tuohon rooliin haluttiin takaisin.

Vuonna 1987 laitoksen johtajana aloittanut **Tapani Vuorela** vaati tehtävään ryhtymisen ehtona miljoonan markan hankerahaa radikaalidiakoniaa varten. Alkoi hankkeiden aika. Autettavat olivat asunnottomia alkoholisteja, narkomaaneja ja muita vähäosaisia.

”Tätä linjaa on minusta menty johdonmukaisesti. Bisnekset muodostavat perustan, jonka varassa tehdä laupeudentyötä”, Paaskoski sanoo.

Ensimmäisiä projekteja olivat 1980-luvun lopulla Pitäjänmäelle perustettu päihdeongelmaisten päiväkeskus Kyläkirjon Päivätupa ja Maunulan Pakilantien vuokratalojen ongelmia kartoittanut projekti.

Projektien aika jatkuu yhä. Ongelmana on usein rahoituksen epävarmuus. Esimerkiksi Itä-Helsingin syrjäytyneitä vanhuksia auttava Seniori-Vamos aloitettiin Raha-automaattiyhdistyksen tuella ja se on joutunut kokoamaan tulonsa lähes kymmenestä lähteestä.

TÄTÄ NYKYÄ Diakonissalaitos on yksi toimija yhä kovemmin kilpailuilla terveys- ja hoivamarkkinoilla. Kunta- ja palvelurakennemuutostus avasi kuntien palveluntuotannon yleiselle kilpailulle, ja markkinoilla rynnivät nyt myös kansain-

Sisarille taskuraha, palkka laitokselle

EPÄITSEKKÄÄSTI AHERTAVILLA sisarilla on ollut valtava rooli Diakonissalaitoksen omaisuuden kartuttamisessa.

Laitos eli pitkään omassa todellisuudessaan, jossa työaikoja ei tunnettu ja sisaret saivat vain taskurahan. Idea oli, että sisar antaa elämänsä hätää kärsivien auttamiseen ja laitos taas pitää sisaresta huolta tämän elämän loppuun asti.

Järjestelmä alkoi natista liitoksissaan sotien aikaan. Kaikki sisaret eivät suostuneet maksamaan laitokselle osaa Puolustusvoimilta saamastaan palkasta – siis korvauksena koulutuksestaan. Sisaret alkoivat ymmärtää, millaista palkkaa he voisivat pätevinä sairaanhoitajina saada. Osa erosi laitoksesta epätasa-arvoiseksi koetun palkkausjärjestelmän vuoksi.

Sodan jälkeen tuli voimaan uusi seurakuntasisarten palkkausjärjestelmä, mutta edelleen viidesosa palkasta pidettiin laitokselle korvaukseksi opinnoista, terveydenhuollosta ja vanhuuden turvasta. Maksu pieneen asteittain ja asettui vuonna 1953 kymmeneen prosenttiin.

Sisaret olivat käytännössä palveluksessa vuorokauden ympäri ilman varsinaista työaikaa, mikä antoi Diakonissalaitoksen sairaalalle suuren liiketoimintaedun. Sairaala sai pitkään luvan poiketa työaikalain määräyksistä, kunnes vuonna 1952 anomusta ei enää hyväksytty. Sairaalan sisaret siirtyivät kahdeksan tunnin työaikaan ja ensi kertaa historiassa Diakonissalaitoksen korttelissa liikkui runsaasti vapaalla olevia sisaria.

Kutumusta ja palvelualltiutta korostava sisarkotijärjestelmä ajautui sotien jälkeen kriisiin, kun monet sisaret alkoivat pitää sitä holhoavana. Sisarkotijärjestelmä hajosikin lopullisesti vuoden 1958 kirkolliskokouksen päätökseen, jonka mukaan kaikilla seurakuntasisarilla oli oikeus kirkon eläkkeeseen.

Sisarkodin hajoamisen taloudelliset seuraukset huolettivat laitoksen johtokuntaa, sillä laitos oli saanut jopa viidenneksen tuloistaan sisarten palkoista. Sisarilta saadun rahan merkitys oli kuitenkin pienentynyt 1950-luvulla ja sitä korvaamaan tuli muita tulonlähteitä kuten Kirkkohallituksen avustukset, valtionapu ja Yhteisvastuukeräyksen tuotot.

> HDL 150 v .

Diakonissalaitoksen sairaalan toiminnasta kertova lehti piti esillä sairaalan korkeatasoista osaamista.

LAHJOITUKSENA KIVITALO, TILA JA HUVILOITA

> Aurora Karamzin oli HDL:n alkuvuosikymmenten merkittävien tukija. Karamzin lahjoitti laitokselle muun muassa Satamakadulla sijainneen Vavulinin kivitalon, jossa laitos toimi 1875–1897.

> Kamreeri Juho Ennola ja hänen puolisonsa Hildi Ennola lahjoittivat laitokselle Karjalohjalta 12 hehtaarin Heponiemen tilan vuonna 1912. Tilalla pidettiin maksutonta talouskoulua, jossa tytöille opetettiin mm. puutarhatöitä ja karjanhoitoa. Myöhemmin Heponiemi toimi sisarten kesäkotina.

> 1923 kuollut leskirouva Constance Montgomery teki laitokselle suuren testamenttilahjoituksen, jonka tuotoilla rahoitettiin ainakin Pitäjänmäen lastenkodin toimintaa. Hän tuki tuberkuloottisten lasten hoitoa jo tätä ennen suurilla lahjoituksilla.

välisten pääomasijoittajien omistamat yritykset.

Viime vuodet ovat olleet Diakonissalaitoksen taloudelle takkuisia. Taantuma on saanut kunnat karsimaan palveluiden ostoa ja säätiö on hävinnyt kilpailuituksia.

Vuonna 2014 koko konsernin tulos jäi 3,5 miljoonaa euroa miinukselle ja Diakonissalaitos myi osan aiemmin kokonaan omistamastaan Diacorista LähiTapiolalle.

Muuttuneet markkinat ovat ajaneet laitosta uudistumaan. Diakoniaopisto on yhtiötetty, samoin kuin hoivapalvelut, Diacorin sairaala- ja työterveystoiminta yhdistetään Terveystaloon.

Paaskosken mukaan tytäryhtiöiden henkilökuntaa on pyritty kouluttamaan niin, että laitoksen arvopohja näkyisi edelleen konsernissa.

”Aate näkyy säätiössä. Muualla konsernissa aatetausta voi hämärtyä, kun Diacorin asema muuttuu.”

HELSINGIN DIAKONISSALAITOS on erottautunut kilpailijoistaan korostamalla rooliaan yhteiskunnallisena konsernina, jossa voitonjakoa on rajoitettu ja tytär-

”Aate näkyy yhä säätiössä. Muualla konsernissa aatetausta voi hämärtyä.”

yhtiöiden osingoilla kehitetään toimintaa. Diacorilta säätiö sai viime vuonna kaksi miljoonaa euroa osinkoa. Se menee diakoniatyöhön.

Säätiö on perustellut Diacorin ja Terveystalon yhdistymistä tarpeella kasvattaa omistustensa arvoa ja turvata diakoniatyön rahoitus. Liiketoiminnassa on tarkoitus keskittyä entistä enemmän sosiaalipalveluihin.

Talousjohtaja **Alisa Yli-Villamon** mukaan taloudellinen tilanne on vakaa, mutta haastava. Sote-uudistuksesta odotetaan piristysruisketta.

”Meille avautuu mahdollisuuksia tuottaa palveluita jopa valtakunnallisesti. Sote-ratkaisun viipyminen taas aiheuttaa epävarmuutta”, Yli-Villamo sanoo.

HDL sivut

Uutiset > Henkilöt > Tapahtumat

Mentorisuhde loppui, ystävyyttä jäi

Silja Saari auttoi Noora Haajan kiinni elämään ja tekemiseen. **Sivu 34.**

Lähellä, mutta ei liian

Saara Uromo teki pitkän uran sairaanhoitajana. Hänestä ammattilaisen pitää olla sairaan rinnalla ja tilanteen mukaan valaava uskoa toipumiseen tai saada potilas hyväksymään, että ei voi parantua. Sairaalan kohdalla ei voi jäädä kuitenkaan murehtimaan.

Sivu 38.

Juhlakirja ei sievistele

Diakonissalaitoksen 150-vuotisjuhlavuoden yksi merkkipäällystä oli laitoksen historiiteoksen julkaisu Auroran päivänä 10.3. Kirjan kirjoitti tutkija Jyrki Paaskoski. Kirja katsoo HDL:n taivalta rehellisesti.

Sivu 40.

Tuettavasta tukijaksi

Kun Noora Haaja on tarvinnut tukea, häntä on auttanut muun muassa etsivä nuorisotyö ja mentori Silja Saari. Nyt Haaja pääsee itse auttamaan: hänestä itsestään tuli mentori.

TEKSTI: ANNA-SOFIA NIEMINEN KUVAT: VESA LAITINEN

IHAN HILJATTAIN Noora Haajalle sattui eräs hänelle tärkeä asia. Hän oli ollut äitinsä kanssa elokuvissa, ja he istuivat sen jälkeen kiinalaisessa ravintolassa syömässä. Sattumalta paikalle osui Helsingin Diakonissalaitoksen Amigo-toiminnan koordinaattori **Valisa Krairiksh**.

Krairiksh totesi, että Haajasta tulisi hyvä mentori jollekin elämänsä suuntaa etsivälle nuorelle. Krairiksh kysyi, haluaisiko Haaja alkaa vapaaehtoiseksi mentoriksi – siis tueksi ja juttelukaveriksi. Noora Haaja vastasi totta kai kyllä.

Nyt Haaja on tavannut uuden mentoroitavansa vasta kerran.

”Se on tosi jännittävää. Pelottaa, onnistunko siinä”, Haaja sanoo helsinkiläisessä kahvilassa.

Hänen vierellään istuu **Silja Saari**, joka puuttuu keskusteluun.

”Totta kai onnistut. Kuka on parempi tuki ja turva kuin sellainen, joka on itse käynyt samoja asioita läpi?” Saari sanoo.

Saari tietää mihin Haaja pystyy, sillä hän on toiminut tämän mentorina viimeisen vuoden ajan. Noora Haaja oli siis vielä äskettäin itse mentoroitavana. Syy oli se, että Haaja ei ollut muutama vuosi sitten oikein kiinni elämässä.

SYITÄ OLI MONIA. Epilepsialääkityksen takia parikymppinen Haaja eli elämäänsä vähän kuin humalassa – usein lattia keinui alla. Hänellä oli ollut epilepsia viisivuotiaasta saakka, mutta aikuisuuden kynnyksellä se oli pahentunut, ja siksi lääkemäärää oli kasvatettu.

Lääkkeet laittoivat pään niin sekaisin, että Haaja masentui. Sitten tuli paniikkihäiriön oireita.

Se oli viimeinen pisara, ja Haaja lakkasi käymästä koulua. Hän asui vielä vanhempiansa luona ja jäi kotiin.

”Puoli vuotta olin melkein sängypotilaana.”

Nyt muutamaa vuotta myöhemmin Haaja höpöttää ja nauraa paljon. Kun Saari kertoo lähtevänsä ensi vuonna vaihtoon Itävaltaan, Haaja kysyy, saako tulla kylään.

”Nyt kun minulla on uudet lääkkeet, olen ihan normaali ihminen”, Haaja sanoo.

SAARI JA HAAJA löysivät toisensa Helsingin Diakonissalaitoksen Amigo-ohjelman kautta. Amigo on viimeisin palvelu siinä ketjussa, jonka Haaja on käynyt läpi.

Kun Haaja makasi sängyn pohjalla, avuksi tuli etsivä nuorisotyö. Helsingin kaupunki oli määrännyt Haajan Duuriin, joka on nuorten työllistävä palvelu. Sieltä hänet ohjattiin Vamokseen eli Helsingin Diakonissalaitoksen etsivän nuorisotyön toimintaan.

Nuorisotyöntekijät auttoivat arkisissa asioissa: lähtivät mukaan erinäisiin virastoihin, auttoivat täyttämään lomakkeita ja opettivat käyttämään kalenteria. He myös kävivät Haajan kanssa lääkärissä ja vaativat, että lääkitystä on vähennettävä.

Hiljalleen Haaja rohkaistui ja pääsi liikkeelle. Hän jatkoi koulun loppuun ja valmistui merkonomiksi.

Kun Haaja oli ollut puolitoista vuotta Vamos-nuorena, hän pääsi mukaan Amigoon. Hänellä on ollut sitä kautta kaksi mentoria, kumpikin vuoden kerrallaan. Etenkin jälkimmäisestä eli Saaresta on tullut Haajalle tärkeä.

”Olen saanut uuden ystävän. Olin ennen hirveän yksinäinen.”

SAARELLE HAAJA on uskaltanut kertoa myös epilepsiasta. Se ei ole mikään itsensänselvyys. Hän ei kerro siitä kaikille, koska hänestä tuntuu, että se saa jotkut pelkäämään häntä.

Esimerkiksi eräs kaveri on sanonut Haajalle, ettei halua tavata tätä uutena vuotena, koska pelkää Haajan saavan kohtauksen ilotulitteiden takia.

”Jotkut kaverisuhteet ovat katkenneet sairauden takia.”

Haajan epilepsia johtuu siitä, että hänellä on CP-vamma. CP-vamma on aivovaurio, joka johtaa liikuntavammaan. Vaikka se ei itsessään vaikuta muuhun aivotoimintaan, siihen liittyy usein niin sanottuja liitännäisoireita, kuten juuri epilepsia.

CP-vamman takia Haaja liikkuu vähän hitaammin kuin muut, ja hänen

”Nuorisotyöntekijät vaativat, että lääkitystä on vähennettävä.”

Vielä muutama vuosi sitten Noora Haaja makasi masentuneena kotona. Nyt hän muun muassa tekee vapaaehtoistyötä ja unelmoi sosionomin koulutuksesta.

Noora Haaja kertoo olleensa ennen yksinäinen. Viimeisen vuoden aikana hän on ystäväystynyt mentorinsa Silja Saaren kanssa.

oikea kätensä on spastinen. Toisin sanoen oikea käsi ei toimi.

Haaja pystyy asumaan omillaan ja tekemään monia asioita itse, mutta ne vievät paljon aikaa. Esimerkiksi ponnarin laittaminen yhdellä kädellä onnistuu nykyään vartissa, pitkän harjoittelun tuloksena. Henkilökohtainen avustaja auttaa Haajaa kotiaskareissa noin 30 tuntia kuukaudessa.

Töitä Haajalla ei ole.

”Olen ammatiltani merkonomi, mutta kun minulla on tämä vamma, en pysty tekemään töitä. Olen kyllä hakenut, mutta en saa töitä.”

Hän haluaa kuitenkin opiskella lisää ja on käynytkin avoimen ammattikorkeakoulun kursseilla. Suurin unelma on, että saisi sosionomin tutkinnon ja pääsisi auttamaan nuoria.

Vapaaehtoistyötä hän tekee jo. Hän on toista vuotta varajäsenenä Invalidiliiton nuorisotoimikunnassa ja jäsenenä Allianssin yhdenvertaisuusryhmässä. Käytännössä hän ajaa molemmissa luottamustoimissa sitä, että kaikilla nuorilla olisi mahdollisuus tehdä yhdenvertaisesti asioita – siis oikeastaan tavoittelee aika samaa asiaa kuin Amigo-mentoriohjelma.

”Olemme saaneet tästä ikuisen ystävyuden.”

HAAJA JA SAARI OVAT tavanneet mentorivuoden aikana noin kolmen viikon välein ja pitäneet muuten yhteyttä sosiaalisessa mediassa. He ovat käyneet esimerkiksi elokuvissa, museoissa ja Justin Bieberin keikalla. Usein he ovat vain istuneet kahvilla ja jutelleet.

”Minulla on nykyään paljon ajatuksia. On pakko puhua ne jollekin. Ei saa jäädä yksin ajatustensa kanssa”, Haaja sanoo.

He ovat puhuneet paljon esimerkiksi unelmista, mutta myös yhteiskunnallisista ongelmista. Päivittelyn aihe voi olla vaikkapa pienet tuet, joita opiskelijat tai eri tavoin rajoitteiset saavat.

Saaren mielestä on tärkeää, että he molemmat ovat nuoria naisia, Saari 28-vuotias ja Haaja 24-vuotias. He ovat tasavertaisia.

”Painimme samojen asioiden äärellä. On helppo olla ystävä sellaisen kanssa, jonka kanssa elää samoja asioita”, Saari sanoo.

Haaja on myös pystynyt auttamaan Saarta ihan konkreettisissa asioissa. Saari opiskelee toimintaterapeutiksi, ja yhtenä kouluprojektina hän teki opiskelukavereiden kanssa Haajalle toimintakyvyn arvioinnin, juuri Haajan spastisen käden vuoksi.

”Noora auttoi minua koulutyön tekemisessä, mikä on ihan supersiistiä. Ei kenelläkään ole niin hyvää asiakasta”, Saari sanoo.

Ja koska Haajalla on henkilökohtainen avustaja SOL-yrityksestä, Saari osasi hakea sieltä töitä. Hän ei muuten olisi tiennyt, että yritys työllistää henkilökohtaisia avustajia. Nyt hän tekee siellä keikkatöitä.

Vuoden kestävä mentorointiohjelma on nyt lopuillaan, mutta nuoret naiset aikovat pitää jatkossakin yhteyttä.

”Totesimme, että ainakin olemme saaneet tästä ikuisen ystävyuden”, Haaja sanoo.

”Se on ollut tavoite alusta pitäen”, Saari täydentää.

Ministeriöltä iso summa nuorten auttamiseen

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ on myöntänyt reilun 2,5 miljoonan euron avustuksen Helsingin Diakonissalaitoksen säätiön hankkeelle, joka vahvistaa koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten toiminta- ja työkykyä sekä osallistumismahdollisuuksia. Hankkeen toteuttaa Vamos-palvelut.

Neljän maakunnan alueella toteutettava hanke tarttuu erityisesti niiden nuorten tilanteeseen, jotka eivät saa mistään apua.

”Uutena hankkeeseen tuodaan Vamos Mindset -toiminta. Se pureutuu riskiryhmään kuuluvien nuorten tavoittamiseen. Nämä nuoret eivät tällä hetkellä saa apua tilanteeseensa”, kertoo Sari Nyberg, nuorten palvelualuejohtaja.

Mindsetissä nuoren kanssa työ-

kentely aloitetaan kotivalmennuksesta, ja tavoitteena on, että nuori kiinnittyy vertaistuelliseen ryhmävalmennukseen. Toiminnassa tehdään tiivistä yhteistyötä julkisten sote-palveluiden kanssa.

”Tavoitteena on, että nuoren toimintakyky vahvistuu. Vasta sen jälkeen koulutukseen tai työhön jatkaminen on mahdollista.”

Avustus on osa Nuorisotakuuta yhteisötakuun suuntaan -kärkihanketta, jonka tavoitteena on mallintaa ja juurruttaa eri palvelu- ja tukijärjestelmien yhteistoimintaa. Sen sijaan, että nuori hakisi apua eri paikoista ja useilta ammattilaisilta, nuoren tarpeisiin pyritään vastaamaan yhdeltä luukulta, kokonaisvaltaisesti ja pitkäjänteisesti.

Ella Saranpää

> Lyhyesti

Pieniä suuria uutisia

1

DIAKONISSALAITOS MUKANA KESÄLLÄ SUOMIAREENALLA PORISSA. Tervetuloa tapamaan Helsingin Diakonissalaitoksen väkeä SuomiAreenan kansalaistorille sekä kuulemaan perjantaina 14.7. keskustelua juhluvuoden teemalla ”Rohkeutta välittää”!

2

KRITIIKKIÄ UNKARILLE.

Suomen uskontojohtajat sekä ihmisoikeustoimijat ilmaisivat huolensa Unkarin parlamentin turvapaikanhakijoita koskevista päätöksistä, jotka loukkaavat selkeästi ihmisoikeuksia ja ovat näin eettisesti tuomittavia. Helsingin Diakonissalaitos oli yksi allekirjoittajista.

3

KORTTELIJUHLA LÄHESTYY, LAITA PÄIVÄ KALENTERIIN JO NYT! Diakonissalaitoksen juhluvuoden kunniaksi Alppikadun kortteli muuttuu 24.8. juhla-alueeksi. Ohjelmaa on koko päivän. Paikan päälle pääsee vaikkapa tuon päivän ajan toimivalla Diaspora-ratikalla, jonka kyydissä voi kokea myös erilaisista ohjelmaa.

HEPONIEMEN HILJAISUUDEN KESKUS

Hyvinvointia hiljaisuudesta jo 20 vuotta

Retriitit • Kokoukset
Työhyvinvointipäivät • Leirit

Karjalohjalla n. 1 h Helsingistä
Ota yhteyttä – tervetuloa!

www.heponiemi.fi

Saara Uromo piti hoitajana mielessään Raamatun ohjeen: tee ihmisille se, minkä toivoisit itsellesi tehtävän.

Sairaalan hyvät hoitajat

Saara Uromon työssä näkyi lähimmäisenrakkaus – samoin kuin Jingke Gaolla nyt.

TEKSTI > ANNA-SOFIA NIEMINEN KUVAT > SAKARI PIIPPO & VESA LAITINEN

POLVET VÄHÄN tutusivat, kun juuri sairaanhoitaja-diakonissaksi valmistunut **Saara Uromo** kuuli vuonna 1971, minne pääsisi töihin: kirurgiselle osastolle Diakonissalaitoksen sairaalaan. Se tunnettiin talon vaativimpana osastona.

”Meidät pantiin aika isoihin vastuisiin. Olen monta kertaa sanonut omalle suojelusenkelle, että on sinulla ollut työtä.”

Uromo oli tullut Diakonissalaitokselle opiskelemaan kolme ja puoli vuotta aiemmin, samana vuonna kun laitos täytti 100 vuotta. Siihen aikaan diakonissakoulu oli sisäoppilaitos, joten aluksi Uromo myös asui laitoksella.

Lähes puolet vuosikurssin opiske-

lijoista jäi valmistuttuaan laitoksen sairaalaan töihin, mutta moni haki samalla seurakuntasisaren paikkaa eri seurakunnista. Uromo on yksi harvoja, joka jäi tekemään sairaanhoitajan uraa.

Pitkä ura siitä tulikin: hän jäi laitokselta eläkkeelle vuonna 2007, ja teki senkin jälkeen pari vuotta keikkatöitä. Suurimman osan ajasta Uromo työskenteli kirurgisella osastolla.

”Siellä on tehty kaikkea mahdollista, paitsi synnytetty ei koskaan. Aina piti olla valmis oppimaan uutta.”

Työ oli raskasta paitsi fyysisesti, myös henkisesti. Piti kohdata parantamattomasti sairaita ihmisiä. Usein oli kiirettä. Kun tuli hälytys, oli pakko mennä. Uromo kertoo, että syömään ehti välillä vasta työpäivän päätyttyä.

Moni asia ehti muuttua Uromon uran aikana. Hänelle oli kova paikka, kun tietokoneet tulivat. Yhtäkkiä piti istua koneen äärellä, vaikka jo koulussa oli opetettu, että hoitajan paikka on sairaan vierellä. Toki kehitys toi mukanaan myös hyvää, esimerkiksi leikkausmenetelmät ja hoitovälineet kehittyivät ja hoito nopeutui.

”Mutta sama kipeä ihminen siinä oli, joka vaati samat ohjeet ja neuvot ja avun.”

Uromo ajattelee hoitotyön olevan sitä, että kohtaa sairaan ihmisen, joka tarvitsee hoitajan apua ja taitoja. Pitää olla sairaan rinnalla ja tilanteen mukaan valaa uskoa toipumiseen tai saada hyväksymään, että ei voi parantua. Liikaa ei saa murehtia sairaan kohtaloa.

Asiakkaiden ja omaisten tyytyväisyys auttaa sairaanhoitaja Jingke Gaota jaksamaan toisinaan raskasta työtään.

”Eihän siitä mitään tule, jos märeisee kotona. Se ei ole enää hoitamista. Ihmisellä pitää olla vapaa-ajalla niin paljon muuta tekemistä, että pysyy tasapaino.”

Uromo piti hoitajana mielessään Raamatun ohjeen, joka kehottaa tekemään ihmisille sen, minkä toivoisi itselleen tehtävän.

Kristillisuus oli muutenkin läsnä sairaalan arjessa. Uromo muistelee, että keskusradiosta tuli aamuisin virren säkeistö ja päivän sana vielä 90-luvun alussakin. Sairaalapappi kuului tietysti henkilökuntaan.

ENÄÄ KIRURGISTA osastoa tai sairaalaa ei ole, mutta Diakonissalaitoksella tehdään edelleen niin sielunhoitotyötä sairaaloissa kuin monenlaista arkista hoitotyötä. **Jingke Gao** työskentelee sairaanhoitajana muistisairaiden hoivakodissa Leenankodissa.

Työtä tehdään aika samanlaisella otteella kuin aikanaan kirurgisella osastolla: asiakkaan kunnioittava kohtaaminen on tärkeää. Leenankoti on lyhytaikaisen hoidon paikka, eli asiakkaat ovat siellä keskimäärin kaksi viikkoa kerrallaan. He saavat kuntoutusta ja heidän toimintaky-

kyään pidetään yllä. Sillä välin omaiset saavat levätä.

Monista tulee vakiasiakkaita. Gao uskoo asiakkaiden viihtyvän ja palaavan, koska Leenankodissa toteutuu diakonissalaitoksen juhluvuoden iskulause ”rohkeutta välittää”.

”Muistisairaiden tavat osoittaa tai kokea asioita voivat olla erilaisia kuin muilla ihmisillä. Rohkeutta välittää on, että hoitajat ajattelevat heidän näkökulmastaan ja tukevat omaisia.”

Kun osastolle tulee uusi asiakas, hoitajat tutustuvat häneen ja omaisiin kunnolla. Toiveet ja esimerkiksi harrastukset pyritään huomioimaan hoidossa. On esimerkiksi tuolijumppaa ja levyraatia, ja vapaaehtoiset käyvät lukemassa asiakkaille.

Asiakkaat ovat asiakkaita, mutta myös ystäviä. Heidän kanssaan jutellaan vaikkapa lapsuudesta tai entisistä työpaikoista.

Gao on kotoisin Kiinasta. Hänestä Euroopassa on hoitotyössä humanistinen asenne. Gao kertoo, että hänen isoisänsä työskenteli Kiinassa kirurgina, ja siellä hoitohenkilökunta suhtautui asiakkaisiin viileämmin.

”En ole itse uskonnollinen, mutta meidän työpaikalla toteutuvat diakonissalaitoksen arvot, kristillisuus ja lähimmäisenrakkkaus.”

Gao muutti Suomeen 17-vuotiaana, heti lukion käytyään, ja opiskeli Jyväskylässä englanninkielisellä linjalla sairaanhoitajaksi. Hän valmistui joulukuussa 2011. Suomi valikoitui opiskelupaikaksi aika sattumanvaraisesti: äidin kaverin poika oli opiskellut Suomessa ja suositteli maata.

Valmistumisen jälkeen Gao jäi Suomeen, alkoi opiskella kieltä ja sai muuttaman kuukauden päästä ensimmäisen sairaanhoitajan sijaisuuden Jyväskylästä. Vuoden 2014 alusta hän aloitti Leenankodissa vakituisena työntekijänä.

Työ on usein kiireistä ja raskastakin. Muistisairaajat eivät välttämättä pysty hallitsemaan omaa käytöstään. Osa asiakkaista on aggressiivisia.

Ammattitaidon ja kokemuksen karttuminen kuitenkin helpottavat työntekoa. Tärkeää on myös hyvä työyhteisö, palaute ja työn tulosten näkeminen.

”Minun motivaatio ja jaksaminen tulee asiakkaiden ja omaisten tyytyväisyydestä.”

Sarmannon sävelet tahdittivat historiategoksen julkaisua

Auroran päivä oli juhluvuoden näköinen: katse oli niin menneessä kuin tulevassa.

DIAKONISSALAITOKSEN HISTORIEGOS *Ihmisen arvo – Helsingin Diakonissalaitos 150 vuotta* kertoo laitoksen historian varjoisista puolista.

Tämä kävi selväksi myös Auroran päivän juhlaseminaarissa, jossa kirja julkistettiin. Kirkollisen kentän tuntija, teologian tohtori **Mikko Malkavaara** muistutti, että vuosikymmenien ajan kirkollisilla areenoilla on käyty taistelua ”oikean” diakoniatyön luonteesta: pitäisikö sen olla työtä vanhanaikaisiksi koetuissa diakonialaitoksissa vai osana seurakuntien perustyötä.

”Diakonissalaitos oli tässä asiassa se konservatiivinen jarruttaja”, Malkavaara sanoi.

Samaan aikaan niin juhla kuin historiategos kertoivat myös tarinaa siitä yhteiskunnallisesta hyvästä, jota laitoksen ja sisarien toiminta on saanut aikaan. Ne muistuttivat, kuinka Diakonissalaitos on lopulta aina palannut juurilleen: auttamaan heitä, jotka eivät monen mielestä apua edes ansaitsisi.

Myös presidentti **Tarja Halonen** nosti puheessaan esiin sen, kuinka Diakonissalaitoksen työ on kuvannut sitä, kenellä on eri aikoina oikeasti ollut ihmisarvo. Nykyään tuo keskustelu liittyy ihmisten liikkumiseen maasta toiseen.

”On käynnissä kahdensuuntainen kauneuskilpailu: Suomen tulisi olla houkutteleva sijoittajille ja hyvin toimeentulleille ihmisille ja samanaikaisesti varoitetaan olemasta liian houkutteleva maa erilaisessa hädässä oleville ihmisille”, Halonen tiivisti.

Riku Siivonen
Tuomo Antikainen, kuvat

1. Mikko Jokinen (Judas), Ville Mäkinen (Josephus), Heidi Iisalo (Talitha) ja Anastasia Trizna (Salome) esittivät osia Heikki Sarmannon John The Baptist -oratoriosta.

2. Diakonissalaitoksen kirkko täyttyi juhluvieraista.

3. Piispa Veikko Muniyika (oik.) ja pastori Gerson Neliwa (vas.) Namibiasta edustivat Diakonissalaitoksen kansainvälisiä yhteistyökumppaneita. Juhlassa oli paikalla myös Namibian suurlähettiläs Bonny Haukifu (kesk.).

4. Huumeista ja vankilasta selvinnyt kitaristi Jukka Tolonen – tällä kertaa pianon ääressä – esitti puhaltajataituri Juhani Aaltosen kanssa versioitaan hengellisistä lauluista.

5. HDL:n toimitusjohtaja Olli Holmström esitteli tuoreen historiategoksen.

6. Yksi arvovieraista oli presidentti Tarja Halonen.

7. Juhlateos ”Ihmisen arvo – Helsingin Diakonissalaitos 150 vuotta” painaa kaksi kiloa!

5

> In Memoriam

Diakonissa

Tuula Philip o.s. Kuparinen

s. 6.5.1950

k. 11.6.2015

Sisar Tuula oli kahden karjalaisen evakon ainoa tytär, kolmen pojan sisko. Sisar Tuula, Tupuksi kurssillamme kutsuttu, tuli oppilaaksi Diakonissalaitokselle elokuussa 1970. Hän oli kurssi 95:n jäsen, ja hänet vihittiin diakonissaksi loppiaisena 1974.

Valmistumisensa jälkeen, sisar Tuula työskenteli Etelä-Suomen seurakunnissa, mm. Asikkalassa ja Vantaalla. Hän oli myös vankilatyössä ja oli hyväksytty erikoistumaan psykiatriseen sairaanhoitoon. Opiskelusuunnitelmat kuitenkin muuttuivat, kun sisar Tuula vuonna 1977 avioitui ranskalaisen Pierre Philipin kanssa ja muutti Ranskaan. Pariskunnalle syntyi kolme lasta. Sisar Tuula oli kotona lapsiensä kanssa, mutta heidän varttuessaan hän osallistui mm. taideterapian opettamiseen kotikaupungissaan. Hän oli myös aktiivinen Ranskassa asuvien suomalaisten yhdistyksessä.

Kurssi 95 on säilyttänyt läheisen yhteytensä vuosikymmenien ajan, ja useat kurssitoverit ovat vierailleet Tupun luona, ja hän on aktiivisesti osallistunut myös Suomessa jär-

jestettäviin kokoontumisiin.

Pitkän ja vaikean sairausajan jälkeen sisar Tuula sai nukkua ikiuneen lastensa ympäröimänä. Suomessa häntä jäivät suremaan suuri suku, kurssitoverit ja ystävät.

Jesajan kirjan sanat: "Vuoret väistykööt, ja kukkulat horjukoot, mutta minun armoni ei sinusta väisty, sanoo Herra", olivat sisar Tuulan kantava voima viime hetkille saakka.

Ulla LaGrone
Tuulan kurssitoveri

Diakonissa

Vieno Hämäläinen

s. 18.7.1922

k. 20.1.2017

Sisar Vieno tuli oppilaaksi Diakonissalaitokselle vuonna 1945, otettiin koesisareksi 1947 ja vihittiin diakonissaksi 1950. Valmistumisensa jälkeen sisar Vieno meni Kuorevedelle seurakuntasisareksi lähes kymmeneksi vuodeksi. Tämän jälkeen hän siirtyi Imatran seurakuntaan. Tässä seurakunnassa hän palveli aina vuoteen 1982, jolloin hän jäi eläkkeelle.

Sisar Vienon valitsema koesisarlaus:

"Sinä olet minun Jumalani - opeta minua täyttämään tahtoasi. Sinun hyvä henkesi johdattakoon minua tasaista tietä." ps. 143:10.

Diakonissa

Helmi Makkonen

s. 16.7.1938

k. 31.1.2017

Sisar Helmi tuli oppilaaksi Diakonissalaitokselle 1959, otettiin koesisareksi 1960 ja vihittiin diakonissaksi 1963. Valmistumisensa jälkeen sisar Helmi työskenteli vuoden verran Diakonissalaitoksen sairaalassa, jonka jälkeen hän hakeutui lähetykskurssille. Tämän suoritettuaan hän lähti Ambomaalle 1965. Vuosina 1970–1971 hän palveli taas Diakonissalaitoksen sairaalassa. Vuonna 1972 hän lähti uudelle työkaudelle Afrikkaan, tällä kertaa Botswanaan. Vuosina 1976–1977 hän erikoistui kättilöksi, ja lähti vielä tämän kurssin jälkeen uudestaan lähetykskentälle, josta hän palasi Suomeen 1988 viettämään eläkepäiviään.

Sisar Helmin valitsema koesisarlaus:

"Jos me tunnustamme syntimme, niin Jumala, joka on uskollinen ja vanhurskaus antaa meille synnit anteeksi ja puhdistaa meidät kaikista vääryydestä." 1 Joh. 1:9

> HDL mediassa

"**TÄNÄ VUONNA** 150 vuotta täyttävän Helsingin Diakonissalaitoksen historia on mielenkiintoinen tarina paitsi diakoniatyön myös suomalaisen yhteiskunnan kehityksestä ja murroskohdista heikompiensa auttamisessa. – Erityistehtäviensä ansiosta kolmas sektori on taitava räätälöimään palveluja yksilöllisesti. Tämä on vahvuus nyt, kun kaikissa sote-palveluissa yritetään ottaa asiakas paremmin huomioon. Julkisten sote-palvelujen ongelmien on usein pidetty sitä, että ne tarjoavat kaikille samaa."

Helsingin Sanomat
pääkirjoituksessaan 12.3.2017.

"**ENTISAIKOJEN** diakonissat ja sellaisiksi pyrkivät koesisaret olivat ututteraa väkeä. Viime vuosisadan vaihteessa, sisällissodassa ja talvi-jatkosodissa he uurasivat vapaaehtoisina sairaanhoitajina ja auttajina itseään säästelemättä."

Ilkka 12.3.2017

"**APU ON OLLUT** konkreettista, ja sitä olen kaivannut. Nyt en enää odottele, että joku toinen nostaa minut ylös, vaan nousem itse. Vamoksella annettiin vinkkejä arjen hallintaan, eikä vain lääkkeitä käteen."

Vamos-nuori Irina Niskanen,
Kuopion Kaupunkilehti
11.3.2017

"**KUULIN KERRAN** sanottavan, että kun ihminen sairastuu muistisairauteen, hän vähitellen katoaa. Olen eri mieltä. Ei ihminen minnekään katoa. Jos ajattelemme hoitavamme voin jotain kuorta, se todella vaikuttaa siihen, millaista hoitoa annamme. Mikään sairaus ei saa olla määrittävä tekijä ihmisyden kustannuksella. Ei se diabeetikko tai se muistisairas, vaan ihminen. Se on oleellinen asia."

Diakonia-ammattikorkeakoulun
terveysalan lehtori
Eeva Kivelä,
Kirkko ja Kaupunki 4/2017

Karin Strandberg

Johtava diakonissa
Ledande diakonissa

Martin ja Auroran unelmat

MARTIN LUTHER KINGILLÄ oli unelma oikeudenmukaisesta elämästä, jossa kaikilla olisi samat mahdollisuudet hyvään elämään. Sitä kohti vie ehkä työme täällä Diakonissalaitoksella, ja jotain Kingin unelmasta on toteutunut. Mutta sitä unelmaa myös romutetaan koko ajan – aina kun muureja rakennetaan tai ihonvärin ja uskonnon perusteella päätetään, kenellä on oikeus hyvään elämään – tai elämään ylipäänsä.

Aurora Karamzinilla oli unelma. Hänellä oli unelma Diakonissalaitoksesta. Auroralla oli unelma paremmasta elämästä sairaille, unelma ruoosta nälkäisille sekä kodista ja turvasta vanhuksille. Oikeastaan jokaisella laitoksemme johtajalla ja johtotehtävissä olevalla on ollut unelma, visio. Ja jokainen sukupolvi toteuttaa sen omien ja ympäröivien edellytystensä kautta.

Mutta myös jokainen sisaroppilas tänne tullessaan kantoi mukanaan omat unelmansa. Halu saada koulutusta ja tulla hyväksi toisten auttajaksi – saada omalle elämälleen tehtävä ja merkitys. Kun sisaret taas kokoon tuivat Yhteyspäiville, me täällä opiskelleet ja eläneet saimme katsoa taaksepäin ja samalla arvioida, mitkä unelmat toteutuivat ja mitkä jäivät toteutumatta.

Useimmat meistä ovat tehneet tai tekevät työtä sellaisten ihmisten parissa, joiden unelmat ovat särkyneet. Elämän kovat realiteetit ovat vieneet unelmilta pohjan. Juuri siksi me olemme tänä päivänä olemassa Diakonissalaitoksena: olemme mahdollistamassa uuden toivon, uuden mahdollisuuden antamista niille, joiden unelmat ovat särkyneet.

Nopeasti muuttuvassa maailmassa vaatii rohkeutta välittää. Vaatii rohkeutta pysähtyä. Jos me vain menemme kovalla kiireellä eteenpäin, mietimme robotteja ja sosiaalista mediaa, niin jotain oleellista saattaa jäädä huomiotta: ihmisen katse. Ilman sen huomaamista ihminen kuihtuu ja kyky unelmoida saattaa kuolla.

Minulla on unelma: Toivon, että 150-vuotias Diakonissalaitos ei koskaan unohtaisi juuriaan eikä häpeäisi arvopohjaansa, vaan rohkeasti ja iloisesti tunnustaisi diakoniatyön lähtökohdat. Toivon, että me toisia uskontoja ja kulttuuria kunnioittaen voisimme käydä dialogia, joka mahdollistaisi kaikille parempaa huomista. Silloin voimme luottavaisin mielin katsoa eteenpäin, myös seuraavat 150 vuotta!

Martins och Auroras drömmar

MARTIN LUTHER KING hade en dröm om en rättvisare värld, om ett samhälle, där alla skulle ha samma möjligheter till ett gott liv. Mot detta mål strävar också vårt arbete här på Diakonissanstalten. Måhända vi kunnat förverkliga något av Martin Luther Kings drömmar. Men samtidigt kan vi också se, att hans dröm hela tiden krossas – den krossas när man bygger nya murar mellan människor, när man utgående från ras, hudfärg eller religion fattar beslut om vem som har rätt till ett gott liv – eller till ett liv överhuvudtaget.

Aurora Karamzin hade en dröm. Hon hade en dröm om ett bättre liv för de sjuka, om att kunna ge mat åt dem som var hungriga och att kunna erbjuda hem och trygghet för utsatta åldringar. Så har också var och en av vår anstalts ledare burit på sina drömmar och visioner. Och varje generations ledare förverkligar dessa drömmar utgående från sina egna resurser och från de förutsättningar som omgivningen erbjuder.

Också varje systemrelev som i tiderna kom hit, bar med sig sina egna drömmar; att få en utbildning till att bli en god vårdare och och hjälpare, och att få en meningfull uppgift för sitt eget liv. När de systrar, som studerat och levat här, än en gång var samlade till Gemenskapsdagar, hade vi möjlighet att också blicka tillbaka, att utvärdera vilka drömmar som blev verklighet och vilka som aldrig kunde förverkligas.

Många av oss har arbetat, eller arbetar ännu bland människor vilkas drömmar har krossats. Livets hårda realiteter har fråntagit dem deras drömmar. Just därför finns vi till i dag, som Diakonissanstalt, som en instans som kan möjliggöra ett nytt hopp, en ny möjlighet för dem vars drömmar har krossats.

I en värld som karakteriseras av allt snabbare förändringar, krävs det mod att våga visa medkänsla. Det krävs mod att våga stanna upp. Om vi låter robotar och sociala medier helt och hållet ta över, kan vi missa något mycket väsentligt: En människas blick. Om vi förbiser den mänskliga blicken, finns en risk, att vi förminskas som människor och vår förmåga att drömma försvinner.

Jag har också en dröm: Jag önskar att vår 150-åriga Diakonissanstalt aldrig skulle glömma sina rötter eller skämmas över sin värdegrund. Jag önskar, att Diakonissanstalten frimodigt och med glädje skulle lyfta fram diakonins kärna, och med högaktning inför andra religioner och kulturer skulle gå i dialog med dem. Då kan vi med förtröstan se framåt – också mot de följande 150 år som ligger framför!

**”Kadulla oli ihan sama,
meneekö henki vai ei.”**

Kaitsu 62, entinen asunnoton.

**Auta entisiä asunnottomia parempaan elämään.
Lahjoita viereisellä tilisiirrolla jo tänään!**

 **HELSINGIN
DIAKONISSALAITOS**

